216 AUG 28 1954

New York Public Library 470 FIFTH Ave.

VIENYBĖ

XVIII M., 33 N. ● 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. RUGPJŪČIO (AUGUST) 20 D., ● KAINA 10c.

DABAR

Komunistų skaičius
"Lyg sodės bonka"
Kerdelėi užkliuvo
Buivydo dėmesiui

JUOZAS TYSLIAVA

Kongresui — Senatui ir Atstovų Butui— priėmus antikomunistinį įstatymo projektą, kai kurie atsakomingi valdžios pareigūnai reiškia nepasitenkinimo.

Net FBI viršininkas sako, kad dabar komunistai sulįsią į pogrindį, iš kur juos, lyg žiurkes, būsią sunku išrūkyti...

Dar karo metu, pačiame jo įkarštyje, kai demokratų administracija, priešaky su prezidentu Rooseveltu, oficialiai kodylavo Staliną Maskvoje, New York Times rašė:

"Visi Amerikos komunistų partijos nariai gali lengvai sutilpti telefonų būdelėse..."

Tuo būdu norėta pasakyti, kad Amerikos komunistų skaičius negausus ir kad, prireikus, nebus sunku juos iššukuoti.

***

Kartą vieno laikraščio redaktorius rašė vedamąjį, skųsdamasis, kad nėra apie ką rašyti...

Panašiai, atrodo, atsitiko su Draugo V. Bgd., kuris to laikraščio vedamajame parašė, kad "... meilė yra lyg atkimšta sodės bonka, kuri šnypščia ir putoja ir kurią, žmogus, nežinai kur dėti."

O tuo tarpu reikalas yra labai paprastas: jeigu jau atkimsai, tai turi ir išgerti, o nesitelkinti, kad "jokio stiprumo ji neturi."

Juk ir Paul Claudel, kurį Draugo vedamojo autorius, laikydamas dideliu autoritetu, net keletą kartų sumini, niekad nerašė, kad meilė yra bonka degtinės...

Tik Walt Withmanas kartą danavo —

"Meilė yra aukščiau visų doktrinų — religijų ir filosofijų..."

Bet...

***

Deja, V. Bgd. "bet", atrodo, yra betiškiausias, nes jis, rašydamas apie lytinį patraukluma, šitaip sako:

"Turėti katalikišką pažiūrą į meilės ir moterystės klausimus, nereiškia mažai vertinti lytinio žmonių patraukluma. Turbūt niekur kitur tas patraukluma nėra apvainikuojamas tokiu dideliu pagarbos vainiku, kaip katalikiškose visuomenėse. Tik pažiūrėkite, koki puošnūs atrodo jaunavedžiai besiartindami prie moterystės sakramento ir koki pilni rimto susilaikymo yra tie, kurie metrikuojasi tik civiliškai."

Ir vis dėlto "tie, kurie metrikuojasi... civiliškai" yra "pilni rimto susilaikymo", kai tuo tarpu V. Bgd. supirštieji yra tik "puošnūs".

"Kur tu skubi, ponia, taip greitai
Ant savo beprasmio arklio?"

Tokiais žodžiais V. Bgd. baigia rugpjūčio 16 d. Draugo vedamąjį.

***

Andai vienas mūsų bendradarbis rašė, kad "Krupavičiaus žygis neatnešęs naudos Lietuvos reikalui".

Dėl to Nepriklausomoji Lietuva dabar atsiliepia:

"Kad taip Bimba džiaugtųsi, tai būtų suprantama, bet kad Tysliava taip džiūgauja, daugiau negu keista."

Taip rašo Jonas Kardelis, kuris kadaise, redaguodamas Lietuvos Žinias, džiaugėsi, kad komunistai eina išvien su demokratais...

Atrodo, jis tada bus paveldėjęs ir tą bimbinę taktiką: kaišioti asmeniui tuos žodžius, kurių jis niekados neištarė.

Tuo pačiu pateisinamas ir mūsų bendradarbis, negalėjęs meluoti apie tą "Krupavičiaus žygį".

***

Jonas Buivydas, kuris nuolat rašo apie "Ginkaus, Tysliavos ir Bimbos bendrą frontą", turėtų pasiskaityti šią Naujienų pastraipą:

"J. Buivydo istorija Brooklyno lietuvių siuvėjų unijoje — tai skandalų ir demagogijos istorija. Gal būt, nė vienas iš mūsų unijos narių nėra tiek prisiskandalinęs, kiek Buivydas. Už skandalus ir muštynes du kartus buvo suspenduotas (atimta balsas susirinkime kalbėti) ir vieną kartą iš valdybos pareigų pašalintas."

Žinomi socialistų veikėjai, J. Glaveskas ir P. Tiškus, kurie Buivydą gerai pažįsta, toliau taip rašo:

"Kad Buivydas dabar daug burnoja prieš komunistus ir dedasi dideliu Lietuvos patriotu, tai tik iš keršto komunistams, kad jie jį išmetė iš savo tarpo. Ir jeigu komunistų vadovybė būtų davusi jam, ko jis norėjo, tai ir šiandien jis būtų pas komunistus ir kartu plūstų socialistus."

UŽ VOKIETIJOS SUVIENIJIMĄ ATSISAKYS EUROPOS ARMIJOS?

Mendes-France siūlo GED sutarties pakeitimą, kuris nepatinka vokiečiams. – Kol sutartis neratifikuota, bus bandoma "flirtuoti" su Kremlium. – Mendes-France pakeitimai.

(Vienybės korespondento Europoje)

●

Prancūzijos vyriausybės pirmininkas Mendes-France tvirtai laikosi savo užrašų knygutės kalendoriaus. Nežiūrint kruvinų įvykių Maroke, kaip buvo pažadėjęs, jis ėmėsi ieškoti kompromiso dėl Europos Gynybos Bendruomenės, kad sutaikius priešininkus su šalininkais ir radus užtenkamą daugumą parlamente tos sutarties ratifikacijai.

Kompromisą jis surado, bet užtai trijų savo ministerių neteko. Didelis Europos armijos priešininkas gen. Koenig, drauge su kitais dviem gaullistų ministeriais, grąžino Mendes-France portfelius, tuo pareikšdami protestą jo projektui, kurį jis šį ketvirtadienį siūlo Briusely suvažiavusiems šešiems Europos užsienio reikalų ministeriams.

Kokius pakeitimus siūlo Mendes-France?

Pirmiausia, kad sutarties galiojimas būtų trumpesnis. Ne 50 metų, kaip anksčiau buvo numatyta, bet tik 20 metų, tai yra tokiam laikui, kokiam pasirašytas Atlanto paktas. Bet jei Atlanto paktas būtų anksčiau panaikintas, jei amerikiečių ir anglų kariuomenės iš Europos būtų atitrauktos, jei Vokietija taptų suvienyta, Europos Gynybos Bendruomenės sutartis nustoja galiojusi.

Mendes-France siūlo pirmuosius 8 metus visus nutarimus priimti vienbalsiai, tai yra suteikiant kiekvienai valstybei veto teisę.

Į Europos armiją būsianti inkorporuota tik toji prancūzų kariuomenės dalis, kuri stovi Vokietijoje. Priešingai, vokiečių daliniai neturės teisės stovėti Prancūzijoje. Prancūzų kariuomenė tvarkysis pagal savo vidaus statutą ir turės teisę kariuomenę siųsti į užjūrio kraštus, jei tai bus reikalinga gynybos tikslais. Karininkų pakėlimas į aukštesnį laipsnį bus vykdomas pagal seną formulę, bet ne pagal jungtinio Europos štabo nutarimus.

Pagaliau, ko anksčiau sutarty nebuvo numatyta, Mendes-France siūlo Europos armijos štabą įrengti Paryžiuje.

Ar Briuselio konferencija priims tokį pakeitimą? Kai kas galvoja, kad šis Mendes-France kompromisas visai sužlugdysiąs Europos armijos projektą, nes jį teks iš pagrindų pakeisti ir jis praranda savo tikrąją prasmę.

Tokios sąlygos pastatymas, kol Europoje bus amerikiečių ir anglų armijos, nepatinka Adenaueriui. Lygiai jis nepatenkintas, kad į Europos armiją bus inkorporuotos tik Vokietijoj stovinčios kariuomenės dalys. Kada visa vokiečių armija būsianti inkorporuota, kitų kraštų tik kai kurios atskiros dalys priklausys Europos armijai.

Po Briuselio konferencijos, Europos armijos sutartį imsis svarstyti rugpjūčio 28 dieną Prancūzijos parlamentas. Bet manoma, kad pats ratifikavimo aktas įvyksiąs tik po parlamento atostogų. Per tą laiką galima būsią flirtuoti su Kremliumi, mainais už Vokietijos suvienijimą žadant atsisakyti nuo Europos armijos.

Būdinga, kad į paskutiniąją Molotovo notą, siūlančią sušaukti ateinantį mėnesį keturių konferenciją apsvarstyti Vokietijos klausimą, vakariečiai dar nesutaria dėl atsakymo.

Praėjusią savaitę Mendes-France priėmė Amerikos ir Anglijos ambasadorius, atmesdamas pirmąją atsakymo redakciją.

Anglai ir amerikiečiai, nenorėdami galutinai užtrenkti duris deryboms su Maskva, siūlo šią konferenciją atidėti po to, kai bus įgyvendinta Europos Gynybos Bendruomenė. Mendes-France, priešingai, reikalauja, kad pripažįstant Vokietijos apginklavimo principą, būtų bandoma susitarti su Sovietų Rusija dėl Vokietijos suvienijimo.

Dar yra galvojančių, kad naujasis Molotovo pasiūlymas teikia vilčių ir todėl jie šaukia, kad reikia pašalinti tą nepasitikėjimą, kurį vakariečiai, ginkluodamiesi, sukelia rusuose.

Tačiau jie užmiršta, kad rusai jau seniai yra iki dantų apsiginklavę ir rytinę Vokietiją kai Vakarų Vokietija tebėją įjungę į savo bloką, tuo tarpu nejungta. Prieš dešimt metų buvo žmogus, kuris norėjo pašalinti sovietų nepasitikėjimą. Tas žmogus vadinosi Rooseveltas. Jis atidavė šimtą milijonų europiečių tam, kurio pasitikėjimą norėjo įgyti.

Panašaus bandymo kartojimas nieko neišgelbės. Šiandien sovietų garbės žodžio neužtenka. Norėdamas sulaikyti sovietų ekspansiją, vakarų pasaulis privalo organizuotis.

●

● **Tailando (Siamo) policija suėmė šešis Sovietų Sąjungos piliečius, kaltinamus šnipinėjimu. Policija sako, kad vienas rusų meginęs nusižudyti. "Buvusio Tailando premjero Phanomyong veikla komunistinėje Kinijoje yra aiškus pavojus šalies saugumui", — pareiškė vienas valdžios pareigūnų.**

APLINK Pasaulį

● **Gen. Papagos vadovaujama Graikijos vyriausybė žada kreiptis į Jungtines Tautas, reikalaudama Kipro salos Graikijai. Bet britai, pasitraukę iš Suezo kanalo zonos, Kipro salą laikysią Viduržemio jūrų bazių centru.**

● **Hindustan Times, kurį, sakoma, Indijos premjeras Nehru skaito pusryčiaudamas, rašo, kad pavojus Tolimųjų Rytų taikai gresia ne iš komunistų pusės, bet iš Pietų Korėjos ir Kinijos nacionalistų...**

● **Portugalų kariuomenė esanti padėties šeimininkė Goa tvirtovėje, kurią Indijos nacionalistai buvo užėmę praeitą sekmadienį. Iš New Delhi pranešama, kad susidūrimuose vienas indusas nukautas ir vienas sužeistas.**

● **JAV lėktuvai su vaistais iškrido į Rytinį Pakistaną, kur, dėl nepaprastų potvynių, prasidėjusi kai kurių ligų epidemija.**

● **Iš Formozos pranešama, kad Kinijos nacionalistai esą pasiruošę pulti komunistinę Kiniją.**

● **Prancūzų Komisijos Bonnoje narys pareiškė: Prancūzijos parlamentas neratifikuos Europos Armijos pakto, jeigu jis atmes Mendes-France pasiūlymus. Tuo atveju nereikėsią nė svajoti apie Europos armiją.**

● **Jungtinių Tautų kariuomenės vadovybė reikalauja grąžinti 2840 belaisvių, įskaitant 526 amerikiečius, kurių komunistai iki šiol dėl nežinomų priežasčių dar negrąžino. Jungtinės Tautos nori žinoti, "kada bus paleisti belaisviai, jeigu jie yra gyvi, arba kada bus grąžinti jų kūnai, jeigu jie yra mirę."**

● **Prezidentui Eisenhoweriui pasirašius įstatymą, kuriuo sumažinami pajamų mokesčiai 1;363,000,000 dolerių, specialistai Washingtone ruošia naujas regulliacijas. Jos bus baigtos ruošti tik po keleto mėnesių.**

● **Šiaurinės Airijos policija suėmė tris ginkluotus vyrus prieš pat karalienės Elzbietos vizitą Belfaste. Suimtieji esą Airių Respublikos Armijos nariai, kovojantieji už Ulsterio sąjungą su Airija.**

Vaizdas iš vienybiečių pramogos, įvykusios praeitą šeštadienį Pranės Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I. Paveiksle matyti dalis publikos, atidžiai besiklausančios koncertinės programos. Daugiau vaizdų — aštuntame pus. (Vyt. Maželio foto)

KODĖL PABĖGO DR. OTTO JOHN?

Žvalgybų makalynė. – Johno ir gen. Gehleno organizacijos. – Ar galima tarnauti svetimiems ir sau? – Iliuzijų išsisklaidymas. – Ko verti emigrantai? – Pamoka mūsų veiksniams.

Liepos 21 d. AP agentūra, pranešdama pasauliui apie dr. Otto Johno pabėgimą į rytinį Berlyną, paaiškino savo skaitytojams, kad jis turėjęs Vakarų Vokietijoje tokią pat vietą, kaip FBI viršininkas Hoover Amerikoje. John buvęs žmogus su "tūkstančiu paslapčių"! Savaime aišku, kad taip "pagražinta" žinia atrodė įspūdingiau ir privertė nevieną skaitytoją desperatiškai pakratyti galvą: kur gi einame ir kuo dar galima pasitikėti? Tikrosios būklės žinovams ta afera tačiau atrodė žymiai mažiau tragiška, ji atrodė logiška ir net būtina. Kad tą būklę supratus, reikia grįžti kiek praeitin.

Gestapo šefas H. Himmleris po Vokietijos kapituliacijos dar kurį laiką delsė nusižudyti, tikėdamasis, kad be jo saugumo organizacijos... sąjungininkai nepajėgs Vokietijos valdyti, kad jie jį pasikvies talkon. Reikia dabar konstatuoti, kad jis klydo tik iš dalies. Sąjunginiinkai galėjo apsieiti be jo ir kelių pagarsėjusių jo valdininkų. Mažesni saugumo valdininkai, savo dalyko specialistai, greitai gavo vietas okupacinėse įstaigose. Be tų "specialistų" negalėjo išsiversti nė viena okupacinė zona, jų ypač prireikė prasidėjus šaltajam karui. Tokiu būdu atsitiko, kad Vokietijoje greitai pradėjo veikti britų žvalgybos organizacija, prancūzų, amerikiečių kariuomenės, laivyno, aviacijos net atominės energijos komisijos atskiros šnipų organizacijos, CIC (amerikiečių kontražvalgyba) ir vėliau įkurta centrinė visą pasaulį apimanti CIA, kurią organizavo dabartinis Valstybės Departamento pasekretorius, buv. Eisenhowerio štabo viršininkas gen. Bedell Smith. Na, žinoma, veikė ir MVD bei sovietų karinė žvalgyba. Bendrai valdomi miestai Berlynas ir Viena virto iki šiol pasaulyje nematyto masto informacijų biržomis. Labai dažnai pasitaikė ir pasitaiko, kad tie patys žmonės teikė tas pačias informacijas visai eilei žvalgybos institucijų. Iš idealizmo mažai kas dirbo, dauguma tik už pinigus, o tie, kaip žinia, nesmirdi...

Vakarų Vokietija vis daugiau įgyjant nepriklausomos valstybės formas, atsirado reikalas ir jai turėti savo žvalgybos instituciją, kuri turėtų sekti naujai atgaivintos vokiečių demokratijos priešus — buvusius nacius ir komunistus. Savaime aišku, kad patys vokiečiai negalėjo, kaip sąjunginiinkai, naudotis buvusių gestapo ar kariuomenės Abwehro — žvalgybos organizacijų valdininkais. Vokiečių dabartinę demokratinę santvarką, logiškai galvojant, galėjo saugoti tik nacizmo priešai, todėl nenuostabu, kad tai žvalgybos institucijai kuri gavo labai iškilmingą konstitucijos saugumo (Verfassungsschutz) įstaigos vardą — vadovauti turėjo būti parinkti tik aiškūs "demokratai". Ir kur jų ieškoti, jei ne buvusių emigrantų tarpe. Dėl tos priežasties įstaigos viršininku buvo paskirtas anglų žvalgybos bendradarbis dr. Otto John. Tasai John 1944 m., nepaisant savo jauno amžiaus — tada vos 34 metų — turėjo palyginti aukštas pareigas vokiečių orinio susisiekimo bendrovėje Lufthansa. Jis palaikė glaudžius ryšius su Hitlerio nepatenkintais karininkais — jo brolis aktyviai dalyvavo liepos 20 d. atentate — ir kartu buvo, dabar spėjama, Gestapo bendradarbis. Po atentato jis galėjo Lufthansos lėktuvu (ir tai truputį įtartina) pabėgti į Madridą. Ten susisiekė su anglais, kurie jį nugabeno į Portugaliją ir iš ten į Londoną, kur jis gavo iš Vokietijos ateinančių informacijų vieno iš vertintojų vietą. Jo pastangos gauti britų pilietybę tačiau nuėjo niekais. Po karo John aktyviai padėjo iškelti britų kariuomenės teisme bylą populiariam vokiečių maršalui von Manstein, kuris vokiečių tautos akyse, o dabar ir viso pasaulio akyse, nebuvo atsakingas už jam primestus vad. karo nusikaltimus (Mansteinas buvo nuteistas 18 metų kalėti, bet vėliau paleistas). Prieš tokį kandidatą vakarų sąjunginiinkai neturėjo ką pareikšti, ypač britai, juo labiau, kad konstitucijos saugumo įstaigos buveinė buvo jų zonoje — Koelne.

Dėl per glaudžių ryšių su britais, Johnu ypatingai nesidžiaugė nei amerikiečiai, nei prancūzai, kurie mieliau jo vietoje matytų savo agentą, tačiau ir neprotestavo, nes, kaip sakėme anksčiau, jie Vokietijoje turėjo plačias savo špionažo organizacijas.

Ypač lengva tokias organizacijas buvo suorganizuoti dar prieš valiutos reformą: su pakeliu cigarečių galima buvo išgauti gana svarbias paslaptis, o bijodami galimo persekiojimo, buvę vokiečių policijos ir žvalgybos pareigūnai mielai bendradarbiavo. Amerikiečiai, kurie yra turtingiausi iš sąjunginiinkų, turi plačiausių užsimojimų ir kurie daugiausia buvo įvairių svieto perėjūnų apgaudinėjami, iš visos susidariusios būklės pasidarė išvadas: kam mums sukti sau galvą ir leistis apgauti — atstatykime seną vokiečių kariuomenės špionažo organizaciją. Tuo reikalu jie pradėjo tartis su Abwehro skyriaus "Fremde Heere Ost", atseit, svetimos rytų kariuomenės, kurio veikimo dirva anksčiau buvo visa Rytų Europa, neišskiriant Lietuvos, viršininku gen. maj. Gehlen. Generolas sutiko, sutelkė savo buvusius pavaldinius ir per kelis metus sukūrė tokią organizaciją, kuri pateikė daugiau naudingų informacijų apie visą Rytų Europą, negu visos kitos gausios žvalgybos kartu. Amerikiečiams jos užlaikymas, palyginti, kaštavo brangiai. Viskas ėjo labai sklandžiai, jei staiga neatsirastų psichologinių kliūčių.

(Nukelta į 6 psl.)

KOLCHOZO "TARNYBOJE" PO 18 VALANDŲ

Sovietai Lietuvoje dar nesuspėjo visus kolchozininkus sukilnoti į kolchozų centrus. Jie daugiausia dar tebegyvena savo buvusiose sodybose 7—12 kilometrų nuo kolchozo centro. Todėl su nuvykimu ir parvykimu iš darbo jiems į dieną išeina ligi 18 valandą darbe ir kelionėje.

●

● **Rio de Janeiro policija suėmė aviacijos majoro Rubens Vaz žudiką. Majoras žuvo pasikėsinimo prieš redaktorių Carlos Lacerda metu, ir tai sukėlė krizę, gresiančią prezidento Vargas režimui.**

● **Iš Vatikano pranešama, kad kai kurioms Šiaurės Amerikos katalikų bažnyčių apeigoms popiežius leidęs vartoti anglų kalbą, vietoje dabar vartojamos lotynų kalbos. Misios, betgi, turėsiančios būti laikomos lotynų kalba.**

● **Britanijos Darbo partijos vadas Clement Attlee buvusiuose Kinijos imperatorių rūmuose Pekine pakėlė taurę už glaudesnį dviejų šalių bendradarbiavimą. Po to, kai premjeras Chou En Lai išgėrė tostą už Anglijos karalienę Elzbietą II, Attlee pakėlė taurę už Mao Tse Tungą.**

DIPLOMATINIAI SANTYKIAI SU SOVIETAIS – NESUSIPRATIMAS

LOS ANGELES (LAIC) — Plačiai skaitomas vietos dienraštis Examiner įsidėjo Fulton Lewis, jr., straipsnį, kuriame svarstomas galimas JAV santykių su sovietais nutraukimas, jog vis daugiau amerikiečių Korespondentas konstatuoja, pasisako, kad 1933 m. santykių su sovietais užmezgimas buvo nesusipratimas ir kad jie turi būti vėl nutraukti.

Ir ne tik visuomenėj pasigirsta tokie balsai. Į Senatą ir Atstovų Rūmus jau yra įneštos tuo reikalu rezoliucijos — Senate Indianos senat. W. E. Jenner (resp.) ir Nevados senat. P. McCarran (dem.), gi Atstovų Rūmuose kongr. Charles J. Kersten (rep.). O jų pasiūlymą vis daugiau pradeda remti JAV patriotinės organizacijos.

Kol kas tie pasiūlymai tebėra atitinkamuose komitetuose ir nepradėti svarstyti. Esą laukiama šiems dalykams svarstyti administracijos pritarimo. Nors Jenner pavyko jau pradėti dalyką judinti. Būdamas Senato vidaus saugumo pakomisės pirmininkas, jis sudarė iš jos grupę, kuri turi tikslo tirti pasaulinio komunizmo strategiją bei taktiką, ir ši grupė tuo reikalu apklausinėjimus vykdo jau apie porą mėnesių.

F. Lewis pažymi, jog dar nėra išryškėjęs, ar tai tėra tik paviršiaus bangelė, kuri ilgainiui savaime pranyks, ar išaugs į platų visuomenės reikalavimą, kuris gali lemiamai prisidėti prie JAV santykių su sovietais nutraukimo. Tačiau, jo nuomone, yra daug duomenų, jog tuos santykius JAV gali nutraukti be ypatingos sau žalos, nes jie daug daugiau naudingesni sovietams, negu JAV. Ypač tai iškelia minėtos Jenner grupės apklausinėtų liudininkų parodymai.

Jei reikalavimai nutraukti santykius su sovietais visuomenės bus vis plačiau remiami, tai esą lauktina tuo klausimu nemažos vidaus kovos, nes įvairūs "liberalai" dėsią visas pastangas tų santykių nutraukimą sutrukdyti.

***

Amerikos Legiono New Yorko valstybės padalinys savo konferencijoje liepos 30 d. priėmė rezoliuciją, kurioje reikalauja su sovietais ir visais jų satelitais nutraukti diplomatinius santykius. Veteranai taip pat reikalauja uždrausti JAV komunistų partiją bei tęsti Kongreso tyrinėjimus, kad visi subversyviniai elementai būtų pašalinti iš valdinių vietų ir ginklavimosi įmonių.

AMERIKOS LIETUVIŲ EVANGELIKŲ JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS CHICAGOJE

Žmogaus prigimtis yra ieškoti savo minties draugų ir su jais bendradarbiauti. Toks bendradarbiavimas duoda progos gilintis į kasdieninius ir gilesnes gyvenimo problemas, kad jas nuodugniau supratus.

Pasižiūrėję į lietuvių protestantų jaunimo praeitį, matome, kad jis gana gyvas, nežiūrint gyvenimo sąlygų. Tėvynėje mūsų jaunimas kas metai ruošdavo giesmių šventes, dalyvaudavo bažnytinėse šventėse, iškylaudavo. Vos atsidūręs tremtyje, šis jaunimas, nebodamas nepalankių sąlygų, parodė nepaprastai daug energijos ir iniciatyvos, besiburdamas rateliuose ir bendromis jėgomis ruošdamas įvairius kursus bei suvažiavimus.

Keliems metams prabėgus ir pasiskirsčius po dar didesnius plotus, išsiilgimas susitikti su tos pačios minties jaunuoliais vis didėja. Nebūtų tai lietuviškas jaunimas, jei nepažintų tokio ilgesio ir jei nežinotų kaip jį patenkinus. Jau 1950 metais jaunimo būrelis iš Chicagos išsiruošė ekskursijai į Toronto. 1952 metų Toronte įvykusio suvažiavimo dalyviai pageidavo, kad sekantis suvažiavimas įvyktų Chicagoje, ir paprašė tuo reikalu rūpintis kun. A. Traką, kun. P. Dilį ir kitus. Jų iniciatyva sudarytas Lietuvių Evangelikų Jaunimo Suvažiavimui Ruošti Komitetas Chicagoje. Komitetas rinktas iš visų Chicagoje esančių lietuvių evangelikų (liuteronų ir reformatų) parapijų jaunimo.

Lietuvių evangelikų jaunimo suvažiavimas įvyks Chicagoje, rugsėjo 4—6 dd. (Labor Day savaitgalyj). Temą pasirinkome: "Mūsų viltis Kristuje". Programoje numatoma: rugs. 4 d. 8 val. vakare — susipažinimo pobūvis su programa, rugs. 5 d. 9 val. ryto — Biblijos valandėlė, 10,30 val. iki 2 val. pamaldos įvairiose bažnyčiose. 3 val. — suvažiavimo atidarymas, 7 val. vak. — religinė — kultūrinė programa. Parengimai vyks Chicago Park-district Field Home, 65 ir S. Racine Sts. kampas. Svečiai yra kviečiami dalyvauti vakarinėse dalyse su sceniniais pasirodymais grupėmis (kaip choru, tautinių šokių grupe) arba pavieniai (deklamacijomis, instrumentais) ir pan.

Visais suvažiavimo reikalais prašome kreiptis į p. Martyną Žvilių šiuo adresu: 3650 South Hoyne Avenue, Chicago 9, Ill. Telef. FR 6-6385.

Liet. Ev. Jaunimo Suvažiavimui Rengti Komitetas

2 psl.

SĖKMINGAS PIKNIKAS

S. BOSTON, MASS. — Rugpjūčio 1 d. Brockton Fair Grounds įvyko Minkų vadovaujamų radijo programų 20 metų sukakčiai paminėti piknikas. Buvo labai daug žmonių. Malonu buvo matyti kartu senus ir jaunus tautiečius, čia gimusius ir naujakurius. Visų nuotaika buvo labai gera.

Publika labai gyvai domėjosi I. J. Fox madų paroda, kurią taip gabiai tvarkė Koritis. Gražuolės, "Miss Lithuania of Mass., rinkimus šiemet laimėjo p-lė Lillian Balūnaitė iš Cambridge, Mass.

Pikniko rengėjai reiškia padėką bendradarbiams, gražuolių kontesto teisėjams ir visiems dalyviams. SVM.

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

KAKLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

Prezidento Antano Smetonos atsiminimai

Antanas Smetona

Per 14 metų pasaulio lietuvių spaudoj būta visokių tvirtinimų ir aiškinimų dėl Lietuvos vyriausybės nusistatymo tuo metu, kai sovietai veržėsi į Lietuvą. Vieni teigia, kad krikščionių demokratų atstovai koalicinėj vyriausybėje nesutiko su prezidento pasiūlymu pasipriešinti sovietams ginklu. Kitų tvirtinimu — pats ministeris pirmininkas Merkys neturėjęs aiškios nuomonės, ką daryti. Dar kiti skelbia, kad pats prezidentas nebuvęs pakankamai energingas.

Tuo reikalu jau prirašyta daug. Bet iki šiol Amerikos lietuviai ne daug kas tesužinojo patiės prezidento Smetonos aiškinimo, kaip atsitiko, kad Lietuvos valdžia tokią rimtą Lietuvai valandą susvyravo, ir prezidentas turėjo pasitraukti iš savo krašto. Buvo žinių, kad prezidentas Smetona tuoj pat, kai tik išvyko iš Lietuvos, gyvendamas dar Vokietijoje, surašė savo atsiminimus ir plačiai nupasakojo visus paskutinius vyriausybės posėdžius ir savo pabėgimo eigą. Dabar tie prezidento Smetonos tikrai įdomūs atsiminimai pradėti spausdinti žurnale Margutis, kuris išeina Chicagoje. Atsiminimai eis per kelis numerius. Juose prezidentas Smetona smulkiai nupasakoja visų ministerių mintis, reikštas paskutiniuose ministerių tarybos posėdžiuose ir plačiai nušviečia priežastis, dėl ko jis nutaręs iš Lietuvos pasitraukti.

Šie atsiminimai yra istorinė medžiaga, labai svarbi teisingam Lietuvos okupacijos įvykių supratimui. Joje randame visą eilę pavardžių, daug reiškusių laisvoj Lietuvoj, bet lemtingą valandą susvyravusių. Iš prezidento A. Smetonos pasakojimų ypatingai paaiškėja, kad krikščionių demokratų ministeriai, kaip švietimo ministeris Bizauskas ir liaudininkų, kaip J. Audėnas, pasirodė visiškai silpni anose Lietuvai sunkiose valandose.

Susidomėjimas šiais prezidento A. Smetonos atsiminimais yra labai didelis. Norintieji gauti visus Margučio numerius su prezidento Smetonos atsiminimais — tegul kreipiasi į Margutį — 6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.

NE RUSŲ, BET KOMUNIZMO NEAPKENČIA

BOSTON (LAIC) — Kadangi kartais amerikiečiams prikišama, kad jie tariamai neapkenčia rusų, laikraštis Post pažymi, jog amerikiečiai rusų tautai turi labai palankių jausmų. Jie neapkenčia tik sovietinio režimo, ypač po to, kai sovietai pavergė Lietuvą, Lenkiją, Estiją, Čekoslovakiją, Vengriją, Latviją, Rumuniją, Bulgariją ir Šiaurės Koreją.

PRITARIA VOICE OF AMERICA IR RADIO FREE EUROPE VEIKLAI

WASHINGTON, D. C. (LAIC) — Kongr. T. M. Machrowicz, grįžęs iš Europos, Atstovų Rūmuose painformavo apie savo įspūdžius Voice of America ir Radio Free Europe darbo klausimais.

Savo kalboje Machrowicz pastebėjo, kad jisai rūpestingai šį dalyką pastudijavęs — klausęsis jų transliacijų, žiūrėjęs jų anksčiau siųstų žinių tekstus, susipažinęs su jų medžiagos šaltiniais ir bibliotekomis, o taip pat kalbėjęsis su atbėgusiais iš anapus geležinės uždangos asmenimis. Nors jis pirmoj eilėj domėjęsis lenkų skyriumi, tačiau nepraleido progos susipažinti ir su visu tų įstaigų darbu.

Machrowicz nuomone, Voice of America ir Radio Free Europe pateikia geros medžiagos ir tas jų darbas neina veltui. Liudininkų iš anapus geležinės uždangos parodymais, gyventojai pavergtuose kraštuose tų transliacijų klausosi ir yra patenkinti jomis. O tai Machrowicz laiko reikšmingu dalyku, nes kraštuose, kur objektyvi informacija yra visiškai užgniaužta, gyventojai gauna tuo būdu teisingą padėties nušvietimą.

Kongresmanas skatina šių institucijų darbą palaikyti ir remti.

JUCUS SISTERS RESTAURANT
Stasys Jucus, Vedėjas
(Lakūno Dariaus brolis)
Atdara visą naktį.
(47th St. ir Ashland Ave.)
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.
LAfayette 3-9670

TURITE VAIKŲ, AR TURIT JIEMS
LIETUVOS ISTORIJĄ?
Ši knyga tik dabar išėjo iš spaudos. Be jos negalite apsieiti namuose, jei norite savo vaikus supažindinti su savo krašto ir savo tautos praeitimi.
Knygą parašė istorikė Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė. Ji taikoma mūsų lituanistinėms mokykloms, bet lygiai įdomi ir visiems, besidomintiems Lietuvos praeitimi. Knyga didelio formato, 200 psl., gausiai paveiksluota, su Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapiu, įrišta į kietus viršelius. Kaina — 3 dol. Užsakantiems knygą didesniais kiekiais daroma nuolaida. Užsakymus ir pinigus siųskite:
TERRA
748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

BALF 17-to SKYRIAUS RINKLIAVA

BOSTON, MASS. — Žinoma, kad daug tūkstančių mūsų brolių ir seserų buvo žiauraus bolševiko išvyti iš savo gimtųjų namų ir laikinai prisiglaudė vakarų Europos griuvėsiuose.

Keliasdešimt tūkstančių tremtinių senieji Amerikos lietuviai atsikvietė į Ameriką. Kiti, mūsų padedami, dar atvyks, bet daugelio jų sveikata, veikiant sunkią tremties vargų naštą, palūžo ir jie nebeturi galimybių iš Europos išemigruoti.

Iš viso Europoje šiapus geležinės uždangos yra 10,000 lietuvių. Vokietijoje 8,000 liet., jų tarpe 2,000 vaikučių, 530 džiovininkų, 408 sergantieji įvariomis ligomis, 220 invalidų, 205 našlės su mažais vaikais, 425 gausingos šeimos, kurių tėvas ar motina yra ligoniai ir 610 senelių. Austrijoje yra 208 tremtiniai lietuviai, 150 jų tarpe sudaro vaikučiai, ligoniai ir seneliai.

Trumpą valandėlę susikaupkime ir pamąstykime: kaip mes šiame krašte gyvename? Tada, nusikelkime mintimis už Atlanto, kur vargsta tūkstančiai vaikučių, šimtai džiovininkų, našlių, ligonių ir senelių. Jiems nerūpi nei automobiliai, nei televizijos, nei kitokios prašmatnybės. Jie susirūpinę tik kasdienine duona, pastoge, vaistais ir vargo mokyklomis. Padėkime jiems tai turėti, per mūsų bendromis jėgomis sukurtą Balf'ą. Juk jie taip maža ir taip kukliai iš mūsų teprašo.

Šių metų rugsėjo 11 d. šeštadienį, Balf'o 17-tas skyrius daro viešą rinkliavą — Tag Day Bostono gatvėse. Kiekvienas lietuvis kviečiamas dalyvauti šitoj rinkliavoj. Tegu nebūna nė vienos lietuvių šeimos, kuri neprisidėtų su darbu ar auka tą dieną.

Ypač mes prašome vietos lietuvių jaunimą, kaip Vyčius, skautus, studentus, choristus ir visus kitus, kuo gausiausiai dalyvauti. Rinkliavos pasisekimas priklausys tik nuo rinkėjų skaičiaus. Tai atsimink ir kitam pasakyk! Mes tikim, kad mūsų balsas pasieks kiekvieno bostoniečio lietuvio ausį ir širdį ir suras joje brolišką užuojautos atgarsį tam vargšui seneliui, ligoniui ir mažajam nežlaičiui, vargstančiam Europoje. Tegu nepritrūksta rugsėjo 11 d. tarp mūsų nei aukų rinkėjų, nei aukotojų.

BALFo 17-to Skyr. Valdyba:

A. Matjoška, K. Namaksienė, M. Michelsonienė, Pr. Razvadauskas, J. Tumavičienė, Val. Vakauza.

K A R Y S, kuris prieš 35 metus buvo pradėtas leisti Kaune Lietuvos kariams, dabar vėl pasirodo Jungtinėse Amerikos Valstybėse.
Tai pasaulio lietuvių buv. karių patriotinis žurnalas.
Metams 5 dol. Rašykite:
K A R Y S
680 Bushwick Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

A. Kamenjarin
Real Estate

Įsteigta 1914 m.
Paskolos — Nuoma — Apdrauda
Safety Deposit Boxes
Lietuviams žinoma įstaiga
3042 Wentworth Ave.
Chicago 16, Ill.
Tel. CAlumet 5-4663

ĮDOMUS POBUVIS

NEW BRUNSWICK, N. J. — Regina Smitriūtė, gyv. 157 George St., New Brunswicke, liepos 15 d. atšventė savo 21 gimtadienį.

Malonu konstatuoti, kad vaišės nebuvo paprastos, šabloniškos, kur privalgoma, prisigeriama ir paskui pradedama sakyti kalbos iki įkyriausio nuobodumo. Ir kas išgėręs neoratorius?

Čia buvo kitaip. Laike vakarienės niekas kalbų nesakė, o po vakarienės solenizantė teikėsi paskambinti pianu. Svečius dar labiau nustebino, kai salės gale buvo ištiesta balta drobulė ir parodyti filmai: du iš tremtinių gyvenimo stovyklose Europoje ir viena iš JAV gamtos vaizdų. Filmai buvo spalvoti ir labai gerai įsukti.

Reikia pažymėti, kad Regina lanko muzikos mokyklos piano klasę su labai dideliu pasisekimu. Vietos lietuviai tikisi susilaukti geros pianistės. Tai bus didelis įnašas vietos lietuvių kultūrinei veiklai. D.

SUDAROMAS LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ CENTRAS AMERIKOJE

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios Vyriausios Tarybos pirmininko bei Senjoro įgaliotas, rugpjūčio 1 d., Chicagoje, buvau sušaukęs Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios Vyriausios Tarybos narių, gyvenančių Amerikos kontinente, posėdį. Posėdžio dalyviai beveik vienbalsiai pasisakė už lietuvių evangelikų liuteronų centrą ir to sudarymo būdą Amerikoje. Nutarta pasilikti glaudžiuose santykiuose su Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios vadovybe, kuri yra Pasaulio Liuteronų Sąjungos (Lutheran World Federation) narys.

Dėl didelių nuotolių ir dar neaiškios lietuvių evangelikų liuteronų parapijų organizacinės padėties negalint kol kas sušaukti visų lietuvių evangelikų liuteronų parapijų bei parapijinių vienetų atstovų suvažiavimą arba sinodą, esame priversti laikytis 1948 m. (Imbshausene) Lietuvių Evangelikų Liuteronų Sinodo nutarimo: "Negalint sušaukti Sinodo metams (trims) praėjus, Vyriausia Bažnyčios Taryba veikia toliau, iki bus galima sušaukti Sinodą ir vykdyti naujus rinkimus" (ištrauka iš Statuto). Tokiu būdu LELB Vyriausios Tarybos nariai, kur jie dabar bebūtų, turi eiti savo pareigas. Bet mūsų specialiems bažnytiniams reikalams aptarti sudarytina Lietuvių Evangelikų Liuteronų Taryba Amerikoje. Tuo tarpu šiuo principu:

a. Pagrindą sudaro LELB Vyriausios Tarybos nariai, gyveną Amerikoje ir Kanadoje,

b. Ex oficio įeina lietuvių evangelikų liuteronų kunigai, ir

c. Kooptuojami lietuvių evangelikų liuteronų parapijų arba parapijinių grupių rinkti pirmininkai.

Todėl nuolankiai prašau pranešti parapijų arba parapijinių vienetų pirmininkų vardus ir pavardes iki š. m. rugsėjo 15 d. šiuo adresu:

Rev. Ansas Trakis, 6105 So. Green St., Chicago 21, Ill.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios Vyr. Tarybos Įgaliotinis Amerikoje

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-6785

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel. DE 4-5136
PHILADELPHIA PA

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Popular 4117
PHILADELPHIA, PA
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia ertmė auto su baru, pakelvingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasiruošę suteikti geriausį patarnavimą.

APIE LIETUVYBĖS IŠLAIKYMĄ AMERIKOS LIETUVIŲ TARPE

(Iš pasikalbėjimų su Juozu Ambraziejum)

Dr. V. TERCIJONAS

Dėl liūdnos lietuvybės ateities Amerikoje, kiek tai liečia čia gimusius, kiekvienas iš mūsų turėtų susirūpinti, o ypač Bendruomenė, kurios tai yra svarbiausias uždavinys. Kad mes lietuviai nesugebam organizuoti savo tautinių mokyklų ir tarnauti savo tautai, o kartais net per daug patarnaujam kitom tautom, turim ryškų pavyzdį iš Brooklyno lenkų parapijos Metropolitan Ave., tarp Bedfordo Ave. ir Berry St., kur yra jų bažnyčia ir mokykla, vedama lenkių vienuolių. Šios bažnyčios klebonu yra lenkas kunigas, vikaru čia gimęs lietuvis kunigas R., o vargonininku muzikas Š., buvęs Kauno Teatro chorvedys. Abu lietuviai buvo priversti tarnauti lenkam, nes prie lietuvių bažnyčių negauna darbo. Viena moteris ateivė, kuri iš tėvo pusės yra lietuvė, o iš motinos lenkė, gerai moka abi kalbas ir eina melstis į tą bažnyčią, pasakojo, kad minėtoj lenkų bažnyčioj kunigas vikaras lietuvis gražia ir taisyklinga lenkų kalba sako turiningus pamokslus, kad kartais sugraudina klausytojus net iki ašarų. Vieną kartą vikaras, sakydamas pamokslą jautriai užsiminė apie dabartinės Lietuvos kančias po rusų bolševikų jungu ir sujaudino ją ir kitus klausytojus. Tuo tarpu apie lenką kleboną ta moteris išsitarė, kad jis sako silpnus ir neįdomius pamokslus ir ji, vieton klausyti jo pamokslų, tuo laiku bažnyčioje kalba rožančių.

Tos lenkų parapijos mokykloj mokytojos yra lenkės vienuolės, kurios moko vaikus lenkų kalba visom savaitės dienom greta anglų kalbos. Todėl neturim stebėtis, kad Brooklyno gatvėse taip dažnai kirdim garsiai kalbant lenkiškai, nes jų čia gimę vaikai savo mokyklose gauna reguliarias lenkų kalbos pamokas. O lietuvių kalbą Brooklyne girdim tik pripuolamai iš naujų ateivių arba iš senų ateivių moterų turgaus rajone, o čia gimęs jaunimas lietuvių kalbos nevartoja.

Ta lenkų parapijos mokykla yra geras pavyzdys Brooklyno lietuvių Apreiškimo parapijai, kurios mokyklą veda vokietė vienuolė, ji nemoka ir, sakoma, nekenčia lietuvių kalbos ir lietuvių vaikam skiepina neapykantą jų tėvų kalbai. Apreiškimo parapijos mokykloj lietuvių vaikai tik šeštadieniais mokomi lietuvių kalbos, ir tik vėliausiu laiku pasamdyta lietuvė mokytoja duoda lietuvių kalbos pamokas ir kitom savaitės dienom.

Visam New Yorko miesto plote yra 5 lietuvių katalikų parapijos (3 Brooklyne, 1 New Yorke ir 1 Maspethe), iš jų tik viena Apreiškimo parapija Brooklyne turi mokyklą, kurioj po truputį mokoma lietuvių kalbos. Maspethe, kur klebonu yra žinomas lietuvis prelatas kun. Balkūnas, A. L. Bendruomenės pirmininkas, turėtų būti įsteigta, kaip ir prie kitų lietuvių parapijų, nors šeštadieniniai lietuvybės kursai. Tai būtų pirmas ir vienas svarbiausių L. Bendruomenės žygių palaikyti tautinę dvasią čia priaugančioj lietuvių kartoj. Vieton daug kalbėti apie Bendruomenės nepasisekimus, tai būtų realus ir visuomenei naudingas darbas mokyti vaikus lietuviškai.

Dėdės Ambraziejaus nuomone, būtų pageidaujama, kad senesnio amžiaus lietuviai, kurie Amerikoje gyvena ilgesnį laiką, darydami savo palikimus ir rašydami testamentus savo turto dalį (bent ketvirtį) skirtų Amerikos Lietuvių Bendruomenei steigti ir palaikyti savo mokyklom arba Lituanistikos Institutui. A. L. Bendruomenė dėl to greičiau sustiprėtų materialiai ir tvirčiau atsistotų ant kojų. Iki šiol bendruomenės lėšos sudaromos beveik tik iš nario mokesčių, kuris yra nedidelis, nes pačių narių yra nedaug, net nevisi tremtiniai (DP) tam tiki ir remia, o seni ateiviai laikosi savo sukurtų organizacijų, kurias ne be pagrindo laiko taip pat bendruomenės kūrybos dalim.

Gęstančios lietuvybės palaikymui Bendruomenės rėmimas pinigais ir palikimais būtų labai naudingas. Nors lietuvių mokyklos reikšmė tautybės išlaikyme yra pagrindinė ar pati svarbiausia, vienok iki šiol tokių mokyklų beveik neturim. Parapijinės bent lietuvių tos tautinės dvasios permažai suteikia, nes jų tikslas yra tikybinis.

Vienašališkas dosnumas

Iki šiol žinoma tik viena sritis, kur pavyksta išjudinti lietuvių stambesnį dosnumą. Bet, deja, tai ne Kultūros Fondas, ir ne mokyklų steigimas, statymas ar išlaikymas, bet bažnyčių.

Neseniai Clevelande buvo pastatyta nauja parapijos bažnyčia apie pusės milijono dol. vertės ir užrašyta vyskupui. Dabar pranciškonai pradėjo statyti milijono dol. vertės bažnyčią Toronto, Kanadoj, kuri taip pat turės būti pavesta svetimtaučio vyskupo nuožiūrai. Amerikoj lietuvių parapijų steigimas ir naujų brangių bažnyčių statymas be tautinių mokyklų neturi ateiti nauja parapija, ankščiau ties. Ten, kur numatyta steigturėtų būti atidaryta mokykla, kuri ruoštų lietuvius parapijiečius.

Pažvelgę A. Maceinos knygą "Saulės giesmė", skirtą šv. Pranciškaus gyvenimui, kur kalbama apie turto ir namų baimę, ten rasim tokį teigimą: "Nuosekliai tas žmogus, kuris nori gyventi Evangelija ir jos nuostatus paversti konkrečia savo būsena, savaime renkasi elgetavimą, kaip žemiško išsilaikymo būdą". O namų baimė motyvuojama taip: "Apsigyvenimas keturiose sienose yra savos begalybės išsižadėjimas". Matyt, pranciškonai, užsimoję statyti Toronto bažnyčią, vienuolyną ir mokyklą, pasiryžo uždėti milioninę kontribuciją vienai lietuvių parapijai, kas gali paversti jos narius elgetomis. Tai lyg atitiktų pirmą šv. Pranciškaus dėsnį, skatinantį elgetavimą. O patys, įsigiję stambią nuosavybę, nepaiso namų baimės — antro dėsnio. Bet ar tai kiek padės išlaikyti lietuviškumą Kanadoje, reikia labai abejoti, nes viso to sumanymo pagrindas yra ne tautinis, o tikybinis.

JAV patyrimas rodo, kad parapijų lietuviškumą palaiko tik ateiviai, o jų čia gimę vaikai, kurių daugumai trūksta šeimos ir mokyklos tautinio auklėjimo, yra abejingi ar tik pusiau lietuviai ir lietuvių parapijų išlaikymas jiem mažai rūpi. Dar vienas motyvas, kad didelių kapitalų investavimas į bažnyčių statybą yra neapdairus: po 10—15 metų karo tremtiniai, bent dalis jų, gali grįžti į Lietuvą, o tuomet tektų palikti visas tas statybas svetimtaučiams.

Visi platūs sumanymai pranciškonų ir kitų sielų ganytojų vykdyti dideles ir brangias statybas atskirose parapijose turėtų būti giliau apsvarstomi, nes jų tikslingumas yra abejotinas ir jie gula per sunkia našta ant mūsų pečių. Čia iš mėgausios bendruomenės narių stančių dolerių, o ten, kur yra kišenių ištraukiami šimtai tūkstančių reikalingi remti tautiniai gyvybiniai reikalus, jaunimo ir švietimo įstaigas, mokyklas arba Lituanistikos Institutą, tokio užsidegimo nematom ir net mažesnių lėšų neišprašom.

Čia reiktų priminti, ką sako apie vienuolius rašytojas Mikalojus Kaikus (1852—1942) savo įdomioj knygoj "Balanos gadynė", bet mažai žinomoj, kur aprašomi baudžiavos laikai Lietuvoj. Tai nemažiau reikšminga knyga už Donelaičio Metus. Tuomet žmonės ėjo baudžiavą vienuoliam dominikonam, kurie turėjo dvarus ir spaudė savo lažininkus nemaišku, kad mano politikas nevisuomet turi pakankamai ryžto ir aiškaus apsisprendimo. Po tiek laiko jam vis dar buvo neališku, kurią kalbą mokytis — vokiečių ar prancūzų. Kad ne anglų, tai jam esą aišku, nes jo žmona truputį mokanti angliškai.

Neališku esą, ką jam reikės mokytis, nes savo advokatišką profesiją jau nurašęs į nuostolius. Vadovaujančio centro kolegos jam, kaipo "atstovaujančiam" ūkininkus, pataria studijuoti agronomiją, tačiau jis manąs, kad geriau būtų veterinarija, nes agronomijos nėra kas ten studijuoti — užtenka šiaip pasiskaityti.

Aš pamaniau, kad toks jo sprendimas eina iš per didelio savęs vertinimo, būdingo politikui.

Kartą teko išgyventi ir savo asmeniską apsivylimą politiku. Vieną dieną, sakau, eisiu ir aš iki to vadovaujančio centro, iš arti pajusti to kilnaus veikimo pulsą ir pamatyti, kaip tėvynės laisvės žiedas skleidžiasi.

Įėjęs į kiemą žiūriu — mano politikas kalbasi ant suoliuko su savo dviem buvusiais korporantais, atvykusiais, kaip ir aš, iš kažkurio užkampio apsižvalgyti, ar tik ne laikas jau grįžti. Prisiminę mane iš universiteto laikų, jie tingiai su manim iš tolo pasisveikino, tačiau mano kaimynas — nudavė manęs nepažįstąs ir tiesiog išsigando pamatęs įeinant į šią aukštą įstaigą.

Kodėl jis taip elgėsi, aš nebandžiau spręsti. Ėmiau vėl save įtikinėti, kad politikams yra įprasta, kai reikia — su žmogumi kalbėti, tačiau visu kitu laiku — jo nematyti. Be to, kas aš jam: tik nepartinis "pėska" — kad bent ūkininkas būčiau...

Tačiau grįžtant ausyse skambėjo poeto K. Zupkos posmai, apsivylus mergaitę:

— Tu nebeužeisi, aš
nepavadinsiu,
Ir nepasikeisim jokiu
žodeliu...

Vėliau savo politiką ir kitus partinius veikėjus stebėjau iš tolo, vis labiau jais nusivildamas. Jie energingai dalindavosi įtakos sferomis komitetuose, šalpos pasidalinimo įstaigose ir t.t. Visur gaubdamiesi skraiste, kad jie daro be galo reikšmingą, herojiškai patriotinį darbą...

Mano politikas, kaip ir daugelis kitų partinių veikėjų, ir toliau dar gražiai "bovinasi" partinėje saviveikloje, nieko neišmokę ir niekur nepajėgdami gauti svetimų pripažinimą svarbesnioms darbo pozicijoms, kuriose jie gautų pasiruošimą ir patyrimą Lietuvos atstatymui. Jie vis dar fabrikų "simpatiški laukinukai", tačiau su be galo dideliu savo vertės pajautimu — tai mūsų politiniai bajorai: nusigyvenę, tačiau dar savo atkaklumu ir kovojingumu, lyg kokių senų kardų žvanginimu, pajėgia sukelti lietuvišką visuomenę skaldančius triukšmelius. Jie savo suprastėjimu baigia nususinti ir lietuvišką spaudą. Kai visuomenė vis labiau ima toltį nuo tokios visuomeninės veiklos ir nuo tokios spaudos, tai jie apkaltina suamerikonėjimu ar panašiai.

Kai ateis laisvės valanda, jie nors ir negausūs, čiups partimės konspiracijos įgudimu vadovaujančias vietas ir pradės eksperimentuoti Lietuvos atstatymu. Čia yra aiškus panašumas bolševikų taktikai — ten taip pat į vadovaujančias vietas patenka ne tie, kurie objektyviai būtų tinkamiausi, bet tik ištikimieji ir atkaklieji partijos linijai.

Br. Gpd.

BŪKITE SVEIKI

Draugui ir sau sveikatos knyga—vadovas

kurią parašė ir jau išleido **Dr. Steponas Biežis.** Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsniai: **kaip būti sveiku ir ilgai gyventi.**

Ši svarbi knyga privalo rastis kekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisiuntimu. Tuojau užsisakykite. Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS, 3241 W. 66 Place, Chicago 29, Ill.
Telefonas—Republic 7-7868.

SAVINGS ACCOUNTS
CORDIALY INVITED

LATEST QUARTERLY
INTEREST — DIVIDEND
2½% Per Year
Plus Extra ¼% Per Year

Your Deposits in This Bank Are Fully Insured
Up to $10,000.

THE Kings County
SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Iš "On The Waterfront" filmos, šiuo metu rodomos New Yorko kino teatruose.

Spauda

KAI DORYBĖ TAMPA NUODĖME...

Chicagos Margutis pacituoja kai kurių Lietuvos Steigiamojo seimo narių kalbas, sakytas 1920 ir 1921 metais. Iš tikrųjų, jos šiandien yra įdomios negu vienu atveju. Margutis rašo:

"Metų ir dešimtmečių bėgy pasikeičia žmonės, partijos, režimai, konstitucijos... Daug kas lengvai užsimiršta: iš nuodėmės padaroma dorybė, o dorybė paverčiama nuodėme. Sekant Nepriklausomos Lietuvos pirmųjų metų gyvenimą, randi daug ko pasimokyti. Palmk, kad ir Steigiamąjį Seimą. Kiek ten visokių kalbų. Kiek ten visokių pažiūrų į valstybę, į žmogų, į nuosavybę, į religiją. Kai kurios partijos bei jų vadai šiandien net nenori girdėtį apie tai, ką jos ar jie kalbėjo Steigiamajame Seime prieš 34 metus. Pavartykime kai kuriuos Seimo stenogramų puslapius:

1920 metai birželio 23 d. seimo posėdis. Vyriausybė, vadovaujama dr. K. Griniaus, patiekia seimui deklaraciją. Opozicija — socialdemokratai — aštriai pasisako dėl deklaracijos. Jų pareiškimą perskaito Steponas Kairys - Kaminskas:

Nežiūrint į tai, kad Seimo daugumai vadovauja reakciniai gaivalai, drąsiai imsimės kovos už tai, kad Lietuva būtų tikrai demokratinė respublika, kad joje visa valdžia būtų darbo žmonių... Su visu griežtumu stovėsime už tai, kad būtų susitaikyta su Tarybų Rusija... — Dvarų žemę reikia nusavinti, atiduodant žemę paveldėtinai, ir kviesim darbininkus, kur tik galima, kad vestų ūkį, bendrai naudodami pagerintas mašinas... Mes žinome, kad pačiam Seime mes neturėsime patvaresnių bendrų, ypač kai reiks ginti darbininkų, bežemių ir mažažemių reikalai, stojant prieš buržuaziją ir net vidutinių ūkininkų reikalus. Atydžiai seksime mūsų priešų darbus, ir tuo stengsimės padėti Lietuvos proletarams. Mes neisime valdžion, nematydami galimybės išnaudoti ją darbo žmonių reikalams ir nenorėdami būti priedanga mūsų priešams prieš liaudį. Gyvenamasai laikas yra didžių proletariato laimėjimų gadynė. Kuriasi nauja tvarka, ir jos kūrėju yra socialistinis pasaulio proletariatas.

1921 m. gegužės 18 d. Seimo posėdis.

Socialdemokratai įneša paklausimą dėl kratų ir areštų Vilkavišky, kur švenčiant gegužės 1 d. — darbo žmonių šventę — komunistai paskleidė literatūros apie komunizmą. Socialdemokratų paklausimas atmetamas. Tada jų atstovai (o jie turėjo 13 atstovų), pakelia posėdy didelį triukšmą, pareiškia pasipiktinimą, kad vyriausybė persekioja darbo žmones, ir apleidžia posėdžio salę.

1921 m. gegužės 28 d. Seimo posėdis.

Svarstomas žemės reformos įvedamasis įstatymas. Socialdemokratų vardu Plečkaitis pareiškia:

Visas žemės ūkis turėtų būti valstybės kontroliuojamas. Tam tikslui reikalingos žemės ūkio apskričių tarybos, kurios sudaromos darbininkų atstovų...

M. Sleževičius socialistų liaudininkų vardu skelbia:

Mes ir šiandien sakome, kad reikia eiti prie panaikinimo darbo įrankių nuosavybės ir mes prie to einame ir eisime visuomet. Kokiais etapais, kokiais būdais ir kokiomis kovomis mes galėsime prie to prieiti, tai jau kitas dalykas... Mes visuomet laikėmės to principo, kad... nuosavybė turi būti panaikinta ir turi priklausyti visuomenei — reiškia, turi būti pakeista kita forma, kuri duotų galimybės prisitaikyti prie tų aplinkybių."

UKRAINIEČIŲ REIKALAI JAV KONGRESE

WASHINGTON, D. C. (LAIC) — T. M. Machrowicz Atstovų Rūmuose liepos 20 d. priminė jau iškeltus Bažnyčios persekiojimus Lenkijoj, Rumunijoj, Čekoslovakijoj, Vengrijoj, Lietuvoj bei kituose už geležinės uždangos patekusiuose kraštuose ir paprašė atkreipti dėmesį į Ukrainian Congress Committee of America rezoliuciją, kurioj iškelti tos rūšies sovietų nusikaltimai Ukrainoj.

Minėtoji rezoliucija buvo priimta paskelbti Congressional Record ir padarytas nutarimas ją išsiuntinėti JAV prezidentui, Valstybės Departamento sekretoriui bei visiems kongresmanams ir senatoriams, juos paraginant, kad imtųsi visų įmanomų priemonių sulaikyti Ukrainoje Bažnyčios persekiojimą, kaip prašoma ukrainiečių rezoliucijoje.

APIE SOVIETŲ LAIVYNO VIZITĄ

STOCKHOLM (LAIC) — Pirmą kartą nuo carų laikų sovietų laivynas padarė Švedijai vizitą — liepos 16 d. į Stockholmą atplaukė kreiseris "Admirolas Usjakovas" ir keturi naikintojai.

Švedai tačiau "geros valios" vizitą sutiko šaltai, nors tuo pat metu į Leningrado uostą įplaukė ir vyriausybės pasiųsti su mandagumo vizitu Švedijos laivai.

Stockholm Tidningen santūriai pareiškė, kad tai, gal būt, reiškia, kad sovietai keičia savo politiką ir pasiryžę laikytis ne tiek izoliuotai. O liberalų rytinis dienraštis Dagens Nyheter tiesiai pasakė, jog tai nepageidautas vizitas po neapgalvoto kvietimo, ir priminė, kad sovietai vykdo tokius žiaurumus ir priespaudą, prieš kuriuos caristinė priespauda buvo grynas niekis.

MANO NUSIVYLIMAS POLITIKU

Perskaitęs Vienybėje aprašymą "Kada aš nusivyliau poetu", panūdau aprašyti vieną apsivylimą politiku.

Ak, tas žmogaus gyvenimas, — jis pilnas įvairiausių apsivylimų! Karui pasibaigiant, gyvenau su savo pačiuke, išbombarduoti, viename kaime prie didelio Vokietijos miesto. Po kurio laiko į tą kaimą atsikėlė kitas lietuvis su savo šeima. Žinoma, greitai mes suartėjome.

Vėliau paaiškėjo, kad mano kaimynas yra reikšmingas politikas. Truputį nustebau, kad jis su šeima, nes daugelis mūsų politikų, tardamiesi turį aiškius davinius, kad bolševikai tik trumpam laikui į Lietuvą sugrįšta, paliko bėgdami savo žmonas ir vaikus.

Po kurio laiko mano kaimynas nuvyko į miestą, kuriame kaip tik buvo vadovaujantis politinis centras, ir gavo paskyrimą vadovauti kažkokiai buvusiai agrarinei partijai. Žinoma, oficialiai reikia sakyti, kad ta partija jį ten paskyrė.

Apie tai ir bendrai apie lietuvišką politiką jis su manim nekalbėdavo: gal būt skaitė, kad tai aukštajai politikai esame nepriaugę, arba gal tai yra tradicinis, iki šių dienų einantis mistifikavimas, kad čia tylomis yra kažkas reikšmingo daroma.

Žinoma, kantrūs ir pagarbūs buvome mes — kad tik jau jie greičiau mums tėvynę išvaduotų...

Tačiau kas ten buvo daroma, ir nenorint vėliau buvome gerai informuoti. Mano politikas kiekvieną rytą, dviratį apžergęs, vykdavo į posėdžius. Jo žmona, sutartam laikui artėjant, pasėmusi kokį sviestainį, eidavo per kaimą valgydama (ji sakydavo, kad mėgsta valgyti eidama) jo sutikti. Pasiekusi paskutinį kaimo namą, kuriame mes gyvenome, užsukdavo pas mus — jo laukti prie lango. Posėdžiai kartais užsitęsdavo gana ilgai, nes juk reikia pasiekti visų vadinamą partijų sutarimą. O tuo laiku buvo svarstomas Lietuvos sienų klausimas: sako, vaduotojas gali gal ir rytoj paklausti, kokiose ribose jums Lietuvą atvaduoti, — tai turime jam vieningai ir aiškiai atsakyti.

Tai buvo mylinti širdis ir ji negalėjo išlaikyti to persipildžiusio džiaugsmo, koks svarbus yra jos vyras ir koki reikšmingą darbą jis daro. Ji palaikė tas daugelio mūsų valstybininkų žmonų tradicijas, ir aš ėmiau jausti jai tylios pagarbos...

Kai vėliau po kelių metų teko skaityti kitų politikų ilgus ir nuobodžiai parašytus "Pro memoria", kad išliktų jų "garsūs" žygiai ateities kartoms, man darėsi gaila jų, kad jie neturi šalia savęs žmonų, lengvai jas pametę...

Kartą darydami vizitą savo kaimynui, radome jį patogiai pietaujantį prie plataus virtuvės stalo, vokiečiui šeimininkui su nekantriais vaikais aplinkui belaukiant. Dingtelėjo mintis, kad mes darome kitaip, tačiau kažkoks vidaus balsas lyg ir tvirtino:

— Politikas turi visur ir visuomet jaustis padėties centre.

Vieną sekmadienį politikas padarė palankų gestą — paėmė mus į savo vežimą po apylinkes pasivažinėti, rudens gėrybėmis apaugusiais keliais. Čia greitai pastebėjau, kad mano politikas turi savotišką pažiūrą į pokario vokiečių nuosavybę ir tam pateisinti yra sukūręs tam tikrą filosofiją ir turi gudrią formulę iš galimų nepatogumų švariai išeiti.

Čia vėl mano pagarbos pilna širdis jieškojo pateisinimų:

— Juk visi politikai savo veiksmams randa gudrų pagrindą. Politikas ir turi būti apsukrus: tuomet ir jam bus gerai ir jo vadovaujamiems šis tas kliūs...

(Nukelta į 7 psl.)

VIENYBE
LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862
Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
Advertising Rates on Application
CANADA and other countries $6.00
USA per year ... $5.00

KĄ VEIKIA VADINAMAS EUROPOS PARLAMENTAS?

Nuo Patariamojo Europos Parlamento įsikūrimo iki gegužės mėnesio posėdžiavo jau VI sesija. Tuo būdu dabar pradėtas naujas penkmečio baras. Nauju pirmininku išrinktas prancūzų socialistų vadas Guy Mollet, vicepirmininkas vokietis von Brentano, anglų lordas Layton, italas Boggiano Pico, švedas Elmgren, turkas Ete ir olandas Goes van Naters.

Šiemet Europos Ministerių Tarybai pirmą kartą vadovauja vokiečių kancleris Adenauer is, savo kalboje pažymėjęs reikalą Europai rodyti daugiau ištvermės ir veiklos. Mažoji ir didžioji Europa, Adenauerio žodžiais tariant, yra glaudžiai susijusios. Į europinę veiklą turi būti įtraukta dar daugiau Europos kraštų. Pageidaujama rasti priimtiną formulę, kaip bendradarbiavimą dar daugiau išplėsti su tais kraštais, kurie neįeina į Europos Tarybą.

Apie Europos nusistatymą dėl naujų politinių įvykių platų ir kondensuotą pranešimą padarė Guy Mollet, nurodydamas kaip svarbiausią nepasisekimo priežastį, rusų ekspansiją. Sovietai stengiasi ne tiek siekti socialinių klausimų išsprendimo, kiek užvaldyti daugiau kraštų. Toji jų ekspansija stumia pasaulį į karą.

Sov. Sąjunga, vesdama ekspansijos politiką, jau yra pavergusi 10 europinių nepriklausomų ir demokratinių kraštų, tarp kurių jis pirmoje eilėje pažymėjo Lietuvą.

Visos konferencijos yra tuščias darbas. Laukti, kad Sov. Sąjunga pati suprastų savo žaidimo pavojingumą, yra nesąmonė. Kad jis visai negalvoja grąžinti pavergtosioms tautoms laisvės, o siekia savo ekspansiją dar daugiau išplėsti, vis užgrobdama naujas sritis, rodo Berlyno, Genevos ir kiti pasitarimai. Visa tai verčia Europą susirūpinti savo saugumu. Telieka tiktai viena išeitis — pagreitintu sparčiu kurti Europos Gynybos Bendruomenę ir jungtis į Vakarų bloką, kuris gali patikrinti pasaulių laisvę ir pastovią taiką. Jau pats laikas Europai apsispręsti ir parodyti visą savo veiksmingumą. Per bendrąsias diskusijas daugelis kalbėtojų pritarė pranešėjo mintims. Pagaliau ir pats Patariamasis Susirinkimas, pritardamas pranešėjui, priėmė rezoliuciją, kuria pareiškė savo pasiryžimą ginti pavergtųjų kraštų interesus.

Graži pažanga padaryta ne tik grynai ekonominiais, bet ir socialiniais žygiais, taip pat darbininkų migracijoje ir jų šeimų aprūpinime. Buvo konstatuota, kad pastaruoju metu Europos ekonominis gyvenimas vis gerėja. Kyla pramonė ir žemės ūkis. Kainos stabilizuojasi, didėja mainų prekyba, mažėja dolerių trūkumas. Rūpinantis darbo sąlygų suderinimu įvairiuose kraštuose, baigiama ratifikuoti darbo inspekcijos konvencija. Gavo eigą ir socialinio draudimo kodekso klausimas. Ekspertai, išstudijavę Tarptautinio Darbo Biuro paruoštą projektą, priėmė pagrindinius principus. Iki rudens nusistatyta šį kodeksą galutinai paruošti. Socialinei politikai apibendrinti rūpinamasi sudaryti socialinės statistikos konvenciją ir ateityje keistis socialinių klausimų specialistais. Projektuojama paruošti universitetinių diplomų ekvivalento konvenciją, būtų sudarytos sąlygos diplomantams toliau savo studijas gilinti įvairiuose Europos un-tuose arba praktikuoti baigtuosius mokslus, pvz., mediciną, techniką etc. Galvojama, jog būtų naudinga pradėti un-tuose ir kai kuriuos europinius dalykus. Tam tikslui rugsėjo mėn. numatoma Utrechto un-te suorganizuoti atitinkamą kursą profesoriams, kurie paskiau savo ruožtu galėtų skaityti reikalingus dalykus studentams. Nutarta leisti europinį metraštį, kuris apims taip pat bibliografiją ir informacinius dalykus.

Daugiau dėmesio, nei ligi šiol, rodoma taip pat tremtinių, pabėgėlių ir egzilų reikalams.

Aštroka ir Europos bedarbių problema. Šiuo metu Europoje priskaitoma apie 5 mil. bedarbių. Tai daugiausia pramonės darbininkai, kurių aprūpinimas darbu ir pragyvenimo galimumais yra gana sunkus, nes Europos pramonė negali augti platesniu mastu. Norima pabėgėlius ir bedarbius arba perkeldinti į užjūrį, arba įkurdinti Europoje. Tam tikslui numatoma glaudžiai bendradarbiauti su Vokietijos, Italijos ir Olandijos vyriausybėmis, nes minimieji kraštai yra daugiausia šiomis problemomis suinteresuoti. Iškelta mintis išplėsti migraciją europiniuose kraštuose, aprūpinti darbininkais žemės ūkio šakas, kurti darbininkų formavimo centrus ir migracinį fondą.

Politinių pabėgėlių, kaip kad DP, Europoje dar yra apie 350,000, iš kurių apie 88,000 gyvena stovyklose.

Egzilų teisinę padėtį stabilizuoti padeda nuo 1954 m. balandžio 22 d. įsigaliojusi Ženevos pabėgėlių konvencija. Rūpinamasi, kad šie pabėgėliai su Genevos pasais galėtų taip pat naudotis palengvintomis sienai pereiti sąlygomis ir prireikus persikelti iš vieno krašto į kitą. Ministerių Taryba priėmė nutarimą, kad ir egzilams būtų duodamos europinės stipendijos, bet tik tiems, kurie gyvena viename kuriame nors Europos Tarybos krašte.

Kultūros Fondo reikalu taip taip pat padaryta pažanga.

Rekomendacija steigti Kultūros Fondą buvo apsvarstyta visumos susirinkime ir priimta 84 balsais. Tuo būdu tenka laukti, kad Ministerių Taryba, vykdydama šį nutarimą, pagaliau minimąjį fondą įsteigs. Jis skirtas palaikyti pavergtųjų kraštų kultūriniam paveldėjimui šioje geležinės uždangos pusėje. Tokiu būdu būtų palaikomas ryšys tarp Rytų ir Vakarų Europos. Remiant egzilų mokslo įstaigas, kultūros židinius ir organizacijas, būtų gražiai toliau palaikoma Rytų Europos kultūra ir jos tautiniai savitumai. Toji veikla galėtų būti išplėsta remiant egzilų bibliotekas, leidyklas, kursus, institutus, meno parodas, laikraščius ir net įvairias institucijas prie Europos universitetų. Reikalingos lėšos galėtų būti suteiktos ne tik valstybiniu keliu, bet ir aukomis per organizacijas bei privačius asmenis. Jeigu kuris nors Europos Tarybos kraštas ir nenorėtų aktyviai paremti steigiamojo fondo egzilams, tai bent, finansiškai nors ir neprisidėdamas, turėtų jo steigimo netrukdyti de facto. Darbą numatoma pradėti jau šį rudenį.

KERSTENO ĮSPŪDŽIAI PO APKLAUSINĖJIMŲ

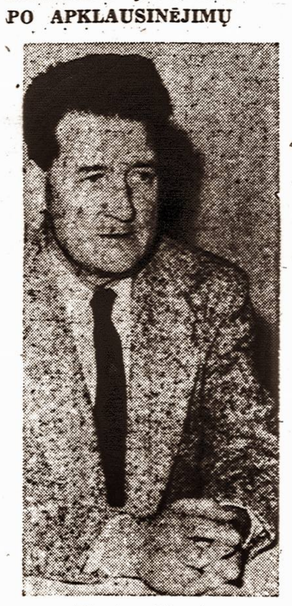

Kongr. Kersten

FRANKFURT (LAIC) — Po įvairių tautų liudininkų apklausinėjimo apie jų kraštuose komunistų įvykdytą agresiją, kongr. Charles J. Kersten davė INS pareiškimą, kokius jis susidarė iš tų apklausinėjimų įspūdžius.

Savo pareiškime Kerstenas pažymėjo, jog visi parodymai išryškina viena — Kremliaus suplanuotą agresiją, kurią vykdydami sovietai pavergė 800 milijonus žmonių.

Buvusių karių, politinių veikėjų, ūkio specialistų, diplomatų ir kitų sričių atstovų parodymai aiškiai atskleidė ne tik sovietinę agresiją, bet ir tuos brutalumus, su kuriais ji vykdoma. Tautos už geležinės uždangos neapkenčia komunizmo bei jo vykdytojų ir, kas tik gali, bėga į Vakarus. Per Berlyną į Vakarų Vokietiją kas mėnuo pabėga į Vakarus apie 10,000 asmenų.

Atbėgusieji patvirtina ir kitą dalyką, — kad sovietai, varydami vadinamą taikos propagandą, intensyviai ruošiasi karui.

TRIS VALANDAS IEŠKOJO... VOKO

Vieno Vilniuje šiais metais buvusio asmens liudijimu, ten jaučiamas didelis prekių trūkumas. Norėdamas voką nusipirkti, jis pats sutruko tris valandas, kol surado ir gavo nusipirkti.

Istorinė Kėdainių pilis.

LOZORAITIS IR GERUTIS BUVO PRIIMTI BONNOJE

Žinios, kad Vliko delegatui esanti pripažinta teisė atstovauti Lietuvos Respublikai ar Lietuvos Vyriausybei neturinčios pagrindo, bet esančios žalingos Lietuvos ir jos įstaigų prestižui.

Lietuvos Pasiuntinybė Washingtone atsiuntė mums tokį Diplomatijos šefo S. Lozoraičio komunikatą:

Tęsdamas savo kelionę po Vakarų Europos sostines, Lietuvos diplomatijos šefas S. Lozoraitis nuo liepos 18 iki 31 d. išbuvo kartu su pasiuntinybės patarėju dr. A. Geručiu Bonnoje.

Liepos 19 d. ministeris Lozoraitis pristatė Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje pasiuntinybės patarėją Gerutį, kurį jis yra paskyręs palaikyti iš Lietuvos diplomatinės tarnybos pusės santykius su minėtąja ministerija.

S. Lozoraitis ir A. Gerutis pakartotinai buvo priimti ministerijoje ir turėjo išsamių pasikalbėjimų su jos kompetetingais valdininkais. Šiuose pasikalbėjimuose dar kartą buvo konstatuotas Vokietijos palankus nusistatymas Lietuvai bei jos siekiams ir Vokietijoje gyvenantiems Lietuvos piliečiams.

Iš kitos pusės šia proga vėl buvo patirta, kad savo laiku paskelbtos ir tebeskelbiamos žinios apie tai, kad VLIKo delegatui esanti pripažinta teisė atstovauti Bonnoje Lietuvos Respublikai ar Lietuvos Vyriausybei neturėjo ir neturi jokio pagrindo.

Kai dėl konsuliarinių reikalų, įskaitant Lietuvos pasų išdavimą ir pratęsimą, tai pasilieka ligšiolinė tvarka, būtent, tą darbą ir toliau atliks pasiuntinybė prie Šventojo Sosto, pasiuntinybė Londone ir konsulatas Chicagoje.

Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje pristatytas pasiuntinybės patarėjas Gerutis, eidamas savo pareigas, Lietuvos reikalais reguliariai lankysis Bonnoje.

Būdamas Bonnoje, ministeris Lozoraitis lankėsi Jungtinių Amerikos Valstybių aukštojoje komisijoje.

Grįždami iš Bonnos, S. Lozoraitis ir A. Gerutis buvo sustoję Weinheime, kur aplankė PLB Vokietijos krašto valdybą ir turėjo pasikalbėjimą su jos pirmininku inž. P. Zunde ir vicepirmininku E. Simonaičiu, Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininku. Vėliau jie apžiūrėjo Vasario 16 gimnaziją Rennhofe ir susitiko su gimnazijos vadovybe bei mokytojais.

Būdami Weinheime, Lietuvos diplomatijos šefas Lozoraitis ir pasiuntinybės patarėjas Gerutis turėjo eilę pasikalbėjimų su kai kuriais VLIKo nariais ir kitų politinių organizacijų atstovais. Ta proga buvo nušviesta tikroji Lietuvos reikalų atstovavimo padėtis Bonnoje ir atkreiptas dėmesys į žalą, kuri daroma Lietuvos prestižui, lengvabūdiškai operuojant svetimųjų atžvilgiu nerimtomis žiniomis ir diskredituojant oficialias Lietuvos valstybės įstaigas. Be to, buvo aptarti ir kiti aktualūs klausimai.

MŪSŲ PASTABOS

Anądai šioje vietoje jau buvo minėta, kad tarp komunistinės Kinijos ir nacionalistų Formozos gali kilti karas, kuriame neišvengiamai būtų įveltas Amerikos karo laivynas. Pasirodo, neklydome. Prezidentas Eisenhoweris, štai, Kinijos komunistus įspėja, kad jie, veržd amiesi į Formozą, turės susidurti su JAV laivyno pasipriešinimu. O tuo tarpu plinta žinios, kad Kinijos komunistai telkia jėgas Formozai pulti...

***

Britanijos Darbo partijos delegacija, priešakyje su Attlee, šiuo metu lankosi komunistinėje Kinijoje. Abejotina, ar tokia delegacija būtų vykusi į Maskvą ir Pekiną, jeigu darbiečiai šiandien būtų valdžioje. Tiesa, Anglija priešingai Jungtinėms Valstybėms, pripažįsta komunistinę Kiniją, nors pastaroji, iki šiol neatsiuntusi savo ambasadoriaus į Londoną, dar nepripažįsta Didžiosios Britanijos... Kaip ten bebūtų, kovai su komunizmo ekspansija, vakariečiams trūksta vieningumo.

***

Šiomis dienomis Peru valstybėje rasta didžiulė žmogaus statula, kuri, archeologų manymu, yra 3,000 metų senumo. Kitais žodžiais, statula liudija, kad dabartinėje Peru valstybėje buvo, palyginti, aukšta kultūra dar prieš inkų civilizacijos laikus.

TAIKUS SUGYVENIMAS NEĮMANOMAS

Kongresinio komiteto komunistų agresijai tirti narys kongr. P. J. Hillings, grįžęs iš Europos po ten vykdytų apklausinėjimų, Atstovų Rūmuose liepos 21 d., pasakė kalbą, kurioje pareiškė, jog tie, kurie kalba apie taikų su komunistais sugyvenimą, daro pasibaisėtiną klaidą.

Pasmerkdamas Genevos susitarimą, kuriuo komunistinei tironijai buvo atiduota 12 milijonų buvusių laisvų žmonių, Hillings pareiškė, jog šis žygis, stiprindamas komunistus, neabejotinai priartina trečiojo pasaulinio karo dieną. Kalbėtojas pažymėjo, jog jis tik ką grįžo po Committee on Communist Aggression vykdytų apklausinėjimų, kur liudininkai smulkmeniškai atskleidė, koks gyvenimas yra komunistinėse valstybėse. Jis taip pat lankėsi sovietinėje Vokietijos zonoje ir prieš pat antikomunistinę revoliuciją buvęs Guatemaloj. Visi šie jo patyrimai jį visiškai įtikinę, jog bet kokia laisvojo pasaulio nuolaida komunistams padidina trečiojo pasaulinio karo pavojų. Kuo daugiau komunistams leidžiama stiprėti, tuo greičiau jie ryšis sunaikinti JAV ir visas kitas dar laisvas tautas.

Didžiausi JAV sąjungininkai, Hilling nuomone, yra sovietų pavergtos tautos, kurios pažįsta pasibaisėtinas komunistinės santvarkos pasekmes. Tos tautos neapkenčia komunizmo, ir todėl sovietai šiuo metu nenori karo, nes žino, jog karo atveju pavergtieji sukils ir komunizmo negins. Tačiau kalbėtojas mano, jog laikas dirba komunistų naudai. Jei jie tik turės laiko, jie ilgainiui sunaikins bet kokią jiems opoziciją ir savo padėtį konsoliduos. O tuomet jie bus jau pasiruošę konfliktui, kuris gali būti Vakarų ir pralaimėtas.

Taikaus sugyvenimo galimybę Hilling griežtai išskiria. Kas tokia galimybe tiki, daras baisią klaidą. Todėl vieninteliu galimu keliu santykiuose su sovietais Hilling laiko griežtą ir jokių nuolaidų komunistams nedarančią politiką. Jis įsitikinęs, kad jei JAV ir apskritai laisvasis pasaulis bus pasiryžęs rizikuoti karu, pasipriešindamas komunistų užmačioms, tai jiems neliks nieko kito, kaip trauktis. O jei tokios politikos nebus, jie vykdys savo pasaulio pavergimo planus tol, kol pasijus pasiruošę ir visuotiniam konfliktui.

KOEGZISTENCIJA ESANTI NEGALIMA

WASHINGTON, D. C. (LAIC) — Charles J. Kersten vadovaujamo komunistų agresijai tirti komiteto narys kongr. M. A. Feighan, po apklausinėjimo įvairiuose kraštuose apie 100 liudininkų, grįžęs į JAV, pareiškė, kad jo įsitikinimu taikus sugyvenimas tarp laisvojo pasaulio ir komunistų yra neįmanomas. Pasikalbėjime su spaudos atstovais Feighan pažymėjo, jog buvo apklausinėti savo akimis dalykus matę liudininkai, o ne kokie teoretikai, ir iš tų liudijimų aiškiai matyti, jog komunizmas yra niekas daugiau, kaip Maskvos diriguojamas tarptautinis nusikaltėlių sąmokslas. Su komunistais esą neįmanoma pasiekti kokio diplomatinio susitarimo, jei jiems visiškai nenusileidžiama. JAV, Feighan nuomone, privalo laikytis tvirtos ir karine jėga paremtos politikos.

MINĖJO VILNIAUS IŠLAISVINIMĄ...

Liepos 13 d. bolševikai minėjo "dešimtąsias Vilniaus išvadavimo iš fašistinių okupantų metines". Ta proga buvo suruošta visa eilė bolševikinių iškilmių ir pasakyta propagandinių kalbų. Per radiją J. Šimkus skelbė, kad, girdi, "tarybų šalies vyriausybė 2 kartu grąžino Lietuvai jos sostinę, kad Vilnius tapo jaunuoju Maskvos broliu ir dabar didingai žengia į šviesų komunizmą, visas savo jėgas skirdamas galutinei komunizmo pergalei pasiekti. Tai pergalei atžymėti istorinis revoliucinis muziejus turėjo surengti parodą, vaizduojančią Vilniaus taikos statybos dešimtmetį.

Tiesa savo vedamajame ir šia proga pabrėžė, kad, esą, pikčiausieji visų laikinguųjų tautų priešai amerikiniai imperialistai nesiliauna žvanginę ginklais ir kurstę naują karą. Sniečkus ypač iškėlė lietuviškais vardais veikusių bolševikinių partizanų "nuopelnus". Esą, buvę nuleisti nuo bėgių 364 ešalonai, apie 2000 vagonų, 300 garvežių, sunaikinta daug "karinių objektų", užmušta daugiau kaip 10,000 vokiečių kareivių, karininkų ir policininkų". Okupantų garbintojas Sniečkus taip pat pabrėžė, kad, girdi, Amerikos monopolistai pučia karinę isteriką, kursto naują karą.

J. Paleckis savo straipsny skelbė, kad hitlerininkai buvo numatę išnaikinti apie 30 mil. žmonių Rytuose, paversti vergais ir išnaikinti ištisas tautas, tarp jų ir lietuvių, o į Vakarus pasitraukę tremtiniai esą tik su hitlerininkais išbėgę liaudies išdavikai, hitlerininkai, padėję okupantams smaugti ir apgaudinėti Lietuvos liaudį...

Panašių liaupsinimų būta ir daugiau. Kai vienus okupantus pakeitė kiti, dabar bolševikai stengiasi įrodinėti, kad Vilnius per tuos 10 metų savo statybos tempais bus pralenkęs net Vak. Europą ar amerikiečius. Gi už viską tenką dėkoti kom. partijai, raud. armijai ir Sov. Sąjungai! Tačiau apie tą patį Vilnių tie patys bolševikų vadai dar neseniai yra visai kitaip šnekėję. Štai J. Paleckis TS Aukšč. Tarybos posėdy Maskvoj balandžio mėn. skelbė: "Vilniuj nepakankamai išvystyta pramonė, nėra stambių įmonių"... Gyv. namų statyba vykdoma nepakankamai, apibartos taip pat įvairios sąjunginės ministerijos už nesirūpinimą Vilniumi.

Dar žiauriau Vilniaus "tempus" balandžio 9 d. Tiesoj pavaizdavo Vilniaus v. k-to pirmininko pavad. Jurčenko, nurodęs, kad savivaldybėj gaunama daugybė skundų, gyventojai ne tik negauna naujų butų, bet ir neprisiprašo, kad atremontuotų senuosius. Per pastaruosius 4 metus Vilniaus statybos trestas tepastatė vos vieną namą. Jų statyba nesirūpina nė įvairios ministerijos. Panašių duomenų jis pateikė ir daugiau, gale šaukdamas: "reikia padaryti galą tokiai padėčiai...

Panašiai "pažangą" bolševikai stengiasi pavaizduoti ir kitose srityse, nuslėpdami per tuos 10 naujos okupacijos metų vykdytą pavergimą ir gyventojų siaubą, skelbdami jį kaip gyventojų išlaisvinimą ir padėką okupantams...

● **Amerikos valdžios pareigūnai Vakarų Vokietijoje studijuoja tris dr. Otto John laiškus. Jie yra linkę manyti, kad buvęs Vakarų Vokietijos slaptosios policijos viršininkas ne savo noru patekęs į komunistų zoną.**

Jungtinių Valstybių istorija

KAIP BUVO KURIAMA TAIKA

Anglijos nusivylimas. – Derybos su Londonu. – Ispanijos vaidmuo. – Anglai apleidžia New Yorką. – Kolonijos virsta valstybėmis.

(Tęsinys)

Yorktown paėmimas dar nebuvo toks įvykis, kuris vestų prie taikos pasirašymo.

Toks didelis kraštas kaip Anglija, kuris dar nemetė į šį karą visų savo išteklių, galėjo lengvai duoti tokią auką ir tęsti karą. Bet viešoji anglų opinija buvo priešinga karui. Dideji oratoriai, Chatam, Burke ir Fox šį karą smerkė, Washingtono armiją vadindami "mūsų armija". Vyriausybės įtikinėjimai nieko nepadėjo.

Prekybininkai verkė, netekę klijentų ir troško taikos. Jiems nebuvo svarbu, kad kolonijos būtų nepriklausomos, kad tik būtų geros rinkos jų prekėms. Amerikos piratai anglams darė daug nuostolio ir tik 1777 metais buvo pagrobta 450 Anglijos laivų.

Ir Amerikos kongresas troško taikos, bet garbingos taikos.

1779 metais kongresas nutarė paskirti įgaliotinį Paryžiuje. Abejota ką pasirinkti — John Adams, Jay ar Frankliną. Pastarasis kongrese buvo visaip apkalbėtas ir John Adams turėjo daugiau pasitikėjimo, negu Jay. Tokiu būdu Jay buvo paskirtas į Madridą pasiuntiniu, o Adams pavesta paruošti taiką, bet jis turėjo tartis su Jay ir Franklinu.

Nemokėdamas nė žodžio prancūziškai, Adams nebuvo populiarus Prancūzijoje, ir su pavydu žiūrėjo, kaip jo nemėgiamas draugas Franklin beveik ant rankų nešiojamas Paryžiuje.

Adams, dar vykstant Rochambeau į Ameriką, buvo labai priešingas prancūzų karinei pagalbai ir teigė, kad Amerika viena pajėgsianti karą laimėti.

Prancūzijos vyriausybė, jo nemėgdama, stengėsi visus reikalus tvarkyti su Franklinu.

Prancūzija neturėjo jokių teritoralinių ambicijų Amerikoje. Ji negalvojo atsiimti Kanados, bet ji buvo susitarusi su Ispanija, ir ši atsisakinėjo pasirašyti taiką, kol Gibraltaras jai nebus grąžintas. Gi Anglija, po Yorktown, prisipažino pralaimėjusi.

Su Amerika anglai norėjo taikintis, stengdamiesi išlaikyti klijentus, nors ir ne pavaldinius. Bet Jay, atvykęs iš Madrido, turėjo aiškias instrukcijas: "Jokių derybų, kol oficialiai nebus pripažinta nepriklausomybė". Pripažinimas buvo gautas 1782 m. gruodžio 5 d. sosto kalboje, ir karalius vėliau klausė: "Ar aš nuleidau toną, priėjęs tą vietą?" Tolimesnės derybos vyko lengvai, nes Ispanija buvo pralaimėjusi prie Gibraltaro, o admirolas Grasse Antilluose. Prancūzijos pažadas Ispanijai nepasirašyti taikos sutarties, kol nebus grąžintas Gibraltaras, neturėjo svorio. Prancūzai bandė įtikinti anglus iškeisti Gibraltarą į Floridą, bet veltui.

Reikėjo rasti kitą Ispanijos patenkinimo būdą, būtent Amerikoje, kur ji turėjo didelių interesų ir ne be baimės žiūrėjo į Jungtinių Vaistybių augimą.

Grafas Avenida rašė Ispanijos karaliui: "Šita federalinė respublika tebėra lopšyje. Bet vieną dieną ji išaugs į milžiną ir net kolosalinį milžiną visame kontinente. Savokos laisvė, be to, visos pirmenybės, kurias teikia naujoji valdžia, masins farmerius ir darbininkus iš visų kraštų. Po keleto metų mes galėsimės, užauginę šį milžiną".

Vienas prancūzų ministeris pasiūlė indėnų zonas, esančias tarp Alleghanys ir Mississipi, padalinti į anglų ir ispanų įtakos zonas. Tai nepatiko Jay, kuris siekė Jungtinių Valstybių sienų Mississipi upe.

Adams, kuris nemėgo prancūzų, pagaliau įtikino Frankliną, kad derybos su anglais būtų vedamos be prancūzų ir slaptai. Tuojau buvo susitarta ir pasirašyta paruošiamoji sutartis. Dabar reikėjo įspėti prancūzus, ir ši nemaloni misija buvo pavesta Franklinui.

Vergennes be didelių priekaištų priėmė pareiškimą, tik pastebėjo, kad toks skubėjimas buvo nemandagus Prancūzijos karaliaus atžvilgiu. Franklinas atsiprašinėjo, pastebėdamas, kad tai tik paruošiamieji pasitarimai, ir galutinė sutartis bus pasirašyta tik Anglijai su Prancūzija pasiraišus taiką.

Bet Franklinui dar buvo ir kita nemaloni misija pavesta. Kongresui trūko pinigų ir buvo norėta gauti paskolą Prancūzijoje. "Nesusipratimas" buvo užmirštas, ir Prancūzija paskolino dar 6 milijonus svarų.

Bet prancūzų ministeris, norėdamas "pasirodyti" prieš Franklyną, kvietė amerikiečius dalyvauti derybose tarp Prancūzijos, Ispanijos ir Anglijos.

Taikos sutartis buvo pasirašyta 1783 m. rugsėjo mėnesi.

Tuo momentu anglai dar buvo New Yorke. Jie laukė, kol paskutinieji lojalistai bus surinkti iš visos Amerikos, kad galėtų išvykti. Anglija prarado tik kolonijas, bet lojalistai neteko visko ir 1783 m. lapkričio 23 dieną paskutinis anglų karo laivas apleido New Yorką. Anglai pranašavo Amerikai liūdną ateitį: kad jie gailėsis atsiskyrę, kad būdami susiskaldę, jie niekad nesugebės turėti vienos vyriausybės ir tt.

Priešingai, Burke rašė Franklinui: "Aš jus sveikinu, kaip Amerikos draugą, bet ne kaip, aš tikiu, Anglijos priešą, ir be jokios abejonės, kaip žmoniškumo draugą".

Amerikos nepriklausomybės karas pakeitė lygiai Ameriką, lygiai Europą. Sakoma, pats svarbiausias Anglijos istorijos įvykis aštuonioliktame amžiuje buvo paėmimas, bet galima visai tiksliai pasakyti, kad pats svarbiausias Europos istorijoje įvykis tame amžiuje buvo Philadelphijos Kongreso sušaukimas.

Anglijos karalius negalėjo įgyvendinti absoliutinės monarchijos, gi Prancūzijoje Amerikos karu buvo sugriauti monarchijos finansai ir tai ją pagaliau sužlugdė.

Jaunutės amerikiečių respublikos deklaracija davė prancūzų revoliucijai doktriną, kuri, gal buvo kiek kitokia Prancūzijoje, negu Amerikoje.

Trylika kolonijų po karo tapo trylika valstybių, bet jos tebebuvo pavydulingos ir tik lengvai surištos nestipraus kongreso. Bet tų trylikos valstybių vyrams bendri kovos išgyvenimai paliko bendrų prisiminimų, bendrą garbę. Armijoje buvo pietiečių ir šiauriečių, kurie geriau galėjo vieni kitus pažinti ir susiprasti. Įvyko daug vedybų tarp skirtingose valstybėse gyvenančių jaunuolių. 1783 metų Amerika dar nebuvo viena tauta, bet ji ruošė žmones, kurie sugebėjo tokią tautą sukurti.

Ar šis nepriklausomybės karas buvo tikras? Tai klausimas, dėl kurio istorikai Anglijoje ir Amerikoje ilgai ginčijosi. Anglų istorikai Amerikos revoliuciją laikė paprastu maištu, tuo tarpu amerikiečiai — Šventosios Istorijos dalimi.

Bet reikia bešališkai pripažinti, kad Yorktown pergalės dieną gimė kažkas didingo. Mes jau pradžioj sakėme, kad žmonės, išsiveržę iš Senojo Pasaulio vergijos, čia pradėjo naują gyvenimą. Tai tiesa, bet piligrimai, noroms nenoroms, buvo atsivežę ir vergijos papročių. Sentimentaliniai, ideologiniai ir politiniai saitai su senąja Europa jiems kenkė. Dabar gi tų santykių nutraukimas leido gyventi laisviau. Šitiems iš Europos atvykusiems žmonėms gimė viltis.

Karas iškėlė keletą svarbių klausimų: kas valdys Ameriką? Ji pati, ar metropolis? Pergalė davė atsakymą: Ameriką valdys Amerika! Ar valdžiai turės įtakos paveldėjimo principas? Pergalė vėl davė atsakymą: naujame krašte nėra vietos jokiai aristokratijai, kuri paveldi valdžią savo kilme. Amerika bus valdoma plutokratijos, vidutinio luomo, arba visos tautos! Tories išvykimas sumažino turtuolių skaičių, bet pietiečiai plantatoriai ir šiauriečiai pirkliai, kurie padėjo revoliucijai, išgelbėjo savo kapitalą ir prestižą. Anglija nušalinta. Pietų aristokratiška ir agrarinė civilizacija, šiaurės prekybinė ir aristokratinė civilizacija, pasienio demokratinė civilizacija stengėsi ipiršti savo idealus naujai bendruomenei. Pergalė užtikrino amerikietišką sprendimą problemoms spręsti.

Kas tikėjo už trylikos valstybių sąjungą? Aišku, Patrick Henry, kuris sakė: "Aš nesu virginietis, aš esu amerikietis".

Bet, aišku, buvo ir išimčių. Baltimorės gyventojai laikė save Marylando piliečiais, tuo tarpu kai Bostono gyventojai laikė save Massachusetts piliečiais. Jie buvo susivieniję prieš Angliją, dabar jiems tebuvo likę susivienyti už Ameriką.

Toliau: **Kaip gimė Amerikos tauta.**

PATARIA PASIŽIŪRĖTI Į LIETUVĄ...

MADISON, IND. (LAIC) — Ryšium su Indijos propaganda už taikų sugyvenimą tarp laisvojo pasaulio ir komunistų bei jos komunistams pataikavimų, vietos laikraštis Courier įsidėjo straipsnį, kuriame Indijos politiniams vadovams pataria pasižiūrėti į kraštus, kurie bandė sugyventi su sovietais ir kas juos ištiko — į Lietuvą, Estiją, Latviją, Kiniją, Čekoslovakiją, Vengriją ir pagaliau Indokiniją. Laikraštis stebisi, kad Indija vis stengiasi pamokyt Vakarų kraštus būti komunistams nuolaidesniem, tačiau nenori matyt sovietų užsimojimų dominuoti ir juos visai nutylį.

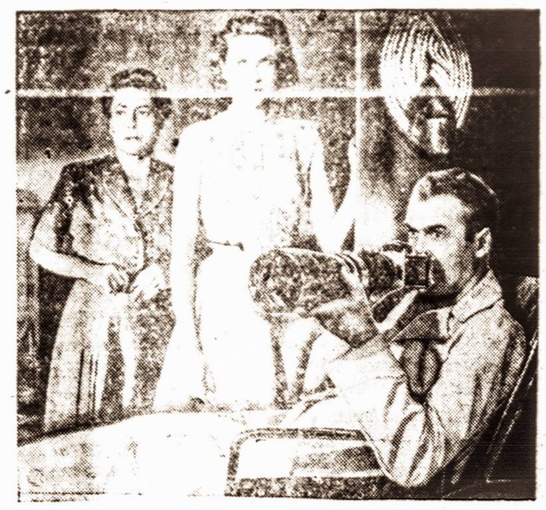

Vaizdas iš "Rear Window" filmos, kuri šiuo metu rodoma Rivoli teatre, Broadway ir 49 St. New Yorke.

TEISĖJA A. MICKEVIČIŲ PRISIMINUS

Rugp. 23 d. sukanka 10 metų nuo teisėjo Alfonsos Mickevičiaus mirties.

Velionis gimė Papilėj, Šiaulių apskr. Mokėsi Pernavoj, vėliau Voroneže. Teisių mokslus baigė Vyt. Didž. Universitete, Kaune. Jis buvo ir savanoris — kūrėjas. 1918 m. Atsikuriant Nepr. Lietuvai dirbo Kauno komendantūroje. Vėliau, baigęs teisės mokslus, perėjo į civilinę tarnybą, dirbdamas Kauno, o vėliau Vilniaus apygardos teismuose.

Alfonsas buvo teisės mylėtojas. Dirbo su pasišventimu ir pavyzdingu rimtumu. Draugų gi tarpe jis buvo mėgiamas kaip linksmas, pilnas humoro ir sąmojaus žmogus.

Karo siaubui slenkant per Lietuvą, ir jisai su šeima pasitraukė į Vokietiją, iš kurios, deja, jau jam neteko nei tėvynėn grįžti, kaip kad patsai save ir kitus mėgdavo raminti, nei į užjūrį išvykti. Jis žuvo Asch'o miestely (Čekoslovakijoj) eismo nelaimėje 1944 m. rugp. 23 d., palikdamas tremtyje žmoną, dukterį ir sūnų, kurie yra čia — Amerikoje.

Tebūnie lengva Tau, Alfonsai, nors svetima, bet puri kaimyninė žemelė!

X.

KOKIUS LAIKRAŠČIUS LIETUVOJE SKAITO

Okupuotoje Lietuvoje jokios vyniojamos prekės neįmanoma nusipirkti, jei neatsineši savo popieriaus, nes pačios parduotuvės jokios vyniojamos medžiagos neturi. Dėl to gyventojai, užsisakydami laikraščius, stengiasi pasirinkti tokius, kurie didesni ir turi daugiau puslapių. Ką tie laikraščiai rašo, gyventojai nesidomi, nes jų straipsniais ir žiniomis vis tiek netiki.

ATSAKYMAS PONUI ALOYZUI BARONUI

Aukštai Gerbiamas Ponas Redaktoriau!

Prašau neatsisakyti Jūsų laikraštį paskelbti sekantį mano atsakymą į Drauge išspausdintą ponо Aloyzo Barono rašinį "Žodis Rannitui" (Draugo redakcija nemalonėjo mano atsakymą patalpinti).

Apgailestauju, kad ponas Baronas vieton išeiti į diskusiją, tai yra susipažinti su kryžiaus simbolika ir tada, laisvosios spaudos principais naudodamasis, iškelti savo hipotezę apie kalbamą reikalą, parinko kitą metodą, būtent, egzistencialinio antagonizmo kelią.

Savo Vienybėje išspausdintame straipsnyje "Kristus nemirė ant kryžiaus", aš, nors ir būdamas protestantas, remiuos 80 (aštuoniasdešimt) procentų katalikų mokslininkų ir tiktai 20 (dvidešimt) procentų protestantų ir kitų konfesijų mokslininkų darbais. Pagrindiniu mano tyrinėjimo objektu gi buvo Naujasis Testamentas ir, būtent, jo graikiški originalai (tų originalų, kurie visi yra kopijų kopijos, Harvardo universitetas turi 4,600 egzempliorių — fotografines reprodukcijas). Nė viename iš pasauly žinomų Naujojo Testamento graikiškų originalų žodis kryžius neegzistuoja, bet vieton jo yra vartojamas stauros, kas graikų kalboje reiškia stulpą. Taigi, mano straipsnio pavadinimas atitinka Naujojo Testamento visiems ligi šiol žinomiems originalų tekstams. Aš būčiau labai dėkingas ponui Baronui, jeigu jisai malonėtų man atsakyti į tokį paprastą klausimą: kodėl Bažnyčia graikišką "stulpą" pavertė vertime "kryžiumi"?

Ponas Baronas pakartojo Darbininko samprotavimus, iškeltus prieš mane pusantrų metų atgal, sąryšyje su vienu mano straipsniu Dirvoje, kuriame aš paliečiau lietuviškų kryžių tragediją. Ponas Baronas pradėjo kalbėti ne apie kryžiaus fascinuojančią simboliką, kuri, man, kaip tikinčiam, yra brangi, — bet apie tai, ką aš buvau parašęs Darbo Lietuvai 1940 metų vasarą. Cituodamas tariamai mano žodžius, jisai mane aiškiai kaltina partizanų išdavime (Sic!). Sąryšy su šiais dalykais aš turiu garbės lietuvių visuomenės žiniai pranešti štai ką:

1. Pono Barono cituojami mano žodžiai nėra autentiški. Ponas Baronas cituoja vertimą, o ne mano originalą. Šis vertimas buvo padarytas idealistiškai vienos katalikų rašytojos. Ponas Jonas Šimkus, Darbo Lietuvos redaktorius, keletą sakinių ir visą eilę žodžių šiame vertime dar pakeitė savo nuožiūra. Taigi, ponas Baronas vartoja prieš mane netikrą medžiagą.

2. Mano straipsny, pakeista redakcija išspausdintam Darbo Lietuvoje, atsispindi tam tikra dalis tų nuotaikų, kurios buvo gyvos Kaune 1940 metų birželio mėnesį. Už savo originalą ne pono Barono cituojamą, pakeistą tekstą, bet mano pirminį raštą — laikau save atsakingu. Nesu niekuomet vykdęs ko nors, kas būtų priešinga partizanų kovai, o tarp pogrindžio veikėjų turiu nuo 1940 metų nemažai draugų. Už ką gi preciziškai šiandien Lietuvos pogrindy žmonės kovoja ir aukojasi — tai palieku ateity istorikams dokumentuoti.

Reiškiu gilią pagarbą,

Aleksis Rannit

TREMTINIO DIENORAŠTIS

(Tęsinys)

PR. STIRBYS

Suvaryti jie iš plačiųjų Ukrainos lygumų, iš Lenkijos plotų, kalnuotųjų Balkanų bei Pabaltijo šalių. Jie turi pakeisti vokiečius, stovinčius pirmose fronto linijose, pramonės darbininkus ir nacius, stovinčius Reicho bei tariamai visos Europos priekyje. Žalsvos, melsvos kariškos kepurės, uniforminiai suplyšę rūbai, daugumai "P" raidės ant krūtinių patvirtina jų vergiško darbo sąlygas, užmaskuotą naciškos propagandos pusę.

Už 8 km nuo Schlochau miestelio, žliaukiant neperstojančiam lietui, peršlapus vežimų būdoms ir nuo šalčio sustingus mūsų "vežikų" rankoms, pasiekėme Hristfeldės kaimą. Stambūs, pasiturį ūkininkai. Iš karto tikėjomės gauti neblogą nakvynę. Tačiau bematant teko nusivilti. Kai mudu su mokytoju vaikščiojom po kaimą, po keletą kartų varstėme seniūno ir ūkinio vadovo duris, derėdamiesi dėl nakvynės, pastogės ir pašaro arkliams, tai likusieji drebėjo nuo šalčio ir lietaus negalėdami net. daržinėje rasti užuovėją. Ant nelaimės kažkur išvykęs pats seniūnas, o iki jis grįš nei vienas gyventojas nesutinka įsileisti pastogėn net moterų ir vaikų... Bet pasirodo tiek yra užkietėjusių žmonių artimo nelaimei, kad ir seniūnui grįžus su jo išduotais "ceteliais" nebuvo galima paveikti kaimo "būrų". Atsikalbinėdami įvairiausiai aiškinasi, kad "keine Platz mehr! alles besetzt!"

— Vakar grįžo iš fronto sūnus, — aiškinosi vieni. — Jam dabar reikalinga ramybė ir kambarys.

— Pas mus ryt vestuvės! — argumentavo kiti.

— Šiandien švenčiame dukters Irmos gimtadienį, — atsikalbinėjo lyg susitarę treti. — Bus svečių ir dabar jau turime ruoštis, tad nėra kur nakvoti... — skubiai užtrenkė po nosim duris, kad kartais iš tiesų nepamatytumėm koks "geburtstagas" pas juos švenčiamas.

Tuo tarpu kambarių grindų lodavo šuo, grieždavo radijo, po tuščius kambarius, lyg šmėkla, vaikščiodavo sena vokietė, koks praeito karo veteranas ar grįžęs iš sugriauto miesto invalidas sūnus, nacis, essesmannas.

Po ilgų ir pakartotinų vaikščiojimų, suradau savo šeimai nakvynę pas vieną mažažemę ūkininkę, o Mikas per seniūno "malonę" iškariavo ir kitiems pastogę. Visvien teko keletą kartų grįžti pas tą patį seniūną su "anuliuotais" raštelias, kol pagaliau ir šis, matomai, kantrybės pristigęs dėl nepabaigiamo durų varstymo, ant tų pačių raštelių kitoje pusėje pridėjo pastabą: "Priimti be atsikalbinėjimų". Tai, matyt, padėjo, ir jau visai sutemus, visas mūsų "trekas" buvo nakvyne aprūpintas.

8 d.

Jau šaltoka. Sustojome Peterswalde kaimo viešbutyje. Susiradome iš anksčiau gyvenančių lietuvių šeimą ir galvojame taip pat pas juos pasilikti apsigyvenimui. Turi erdvų kambarį, sutinka laikinai ir mus priglausti. Įkyrėjo čigoniškas gyvenimas, jau norime gauti kur ramų kampelį poilsiui, ilgesniam gyvenimui. Kiek blogiau su arkliais, šie nuo kelionės ir pašaro stokos smarkiai sublogo ir nė vienas būras nesutinka jų priimti.

— Tik pašarą gadins ir mėšla gamins! — sako jie pasižūrėję. O naudos iš jų jokios, dar ko gero pastips ir tik bėdos užsitrauksime...

— Bet... ryte prisistatė žandaras ir be kalbų įsakė tuoj nešdintis toliau, atvažiuosią kiti, reiks nakvynei vietos. Apie apsigyvenimą nė minties negali būti. Geri mūsų norai sudužo į žandaro pareigingumą ir būrų užsispyrimą.

... 9 d.

Lyja. Važiuojame toliau. Jau rimtai susirūpinome dėl ilgesnio sustojimo. Apie frontą nieko nebegirdėti. Rusai likosi toli, tad ilgiau trankytis nebematome tikslo nei prasmės.

Už 18 km pasiekėme Fleđerborn kaimą, kur su žandaro paskyrimu nakvynę gavome greit, bet su pašaru blogai. Užupis jau pardavė vieną arklį. Leido praleisti vieną dieną, tad dabar sukame galvas kaip pravažiuoti Neuštetino lagerius. Kitas plentas eina Berlyno kryptimi pro Sneidemuehlę, bet ten vėl lageriai... Negi jų pilna Vokietija? Negaunant vietos apsigyventi, kai kurie ima reikšti nuomonę, kad, girdi, gal tuose lageriuose netaip jau bloga...

— Kas norite galite važiuoti! — griežtai pareiškiau. — Bet aš savo noru nevažiuosiu!..

Visi jau buvo pavargę. Moterys, gavusios progą, verdasi valgyti, plauna sudėvėtus skalbinius, lopo apiplyšusius rūbus. Mudu su Miku visą laiką turime ieškoti nakvynių, arkliams pašaro ir bėgioti visur už visus. Šiandien, gavę laisvesnio laiko, ilsimės ir švarinamės gerokai pažėlusias barzdas. Kiti nė vienas nemoka vokiškai, neretai mudviem pasišalinus šiems būva nemaža vargo su apstojusiais smalsuoliais, ko nors besiteiraujant ar pareigūnais prisistačiusiais dokumentų tikrinti. Paklausus, iš kur atvažiuoja visi moka atsakyti: "Litauen", o kitu atveju dar pasako ir "schlafen", ar "essen..!" Nebegalėdami kaip atsikratyti išgieda ypatingu atveju vartojamą žodį "nierštel!.."

... 11 d.

Iškrito sniegas. Nors oras ir biaurus, bet ilgiau niekas nebelaikė. Pervažiavus Ratzeburg miestelį, viename mergaičių pensionate gavome pietus. Tartum būtų mūsų laukę, tik sustojus išbėgo viena mokytoja ant plento visus pasikvietė vidun ir pavalgydino. Stebėjomės negalėdami to reiškinio išsiaiškinti.

Čia pat susitikome Pernotiškių seniūną Jurgėlą su šeima, kurie irgi važiuoją Neuštetino link. Suradę jau apsigyvenimui netoli Šlawės vietą, kur siūlė ir mums važiuoti. Sako, pabėgėliams, ypač svetimšaliams, vietos gyventojai esą labai palankūs, nes dar maža kas atvažiavę, o ypatingai pageidauja... lietuvių! Iš tiesų susižavėjome. Nežiūrint jog tai yra žymiai į šalį nuo mūsų plano, visgi nutarėme pabandyti laimės.

... 12 d. Sekmadienis.

Rytas išaušo Lottin viešbutyje, apie 14 km nuo Neuštetin. Nakvojome tiesiog bajoriškai. Aš su savo šeima atskiram kambary, kiekvienam lova, vaikui vonia ir... vakarienė bei pusryčiai. Panašiai sekėsi ir kitiems, išskirstytiems po visą kaimą. Tačiau blogiausiai išėjo su Kristinos tėvuku. Nors jis taip pat buvo gavęs kambarį, bet, bijodamas palikti be priežiūros vežimus, grįžo atgal ir, gulėdamas ant maišų bei kitų daiktų, vartėsi nuo vieno šono ant kito. Šalo ir... mums pavydėjo.

Pradedame tikėti Jurgėlos pasakojimais, nes vos tik pradėjus važiuoti jo nurodyta kryptimi, patyrėme dideli pasisekimą ir šiandien jaučiamės dvigubai sotūs ir keturis kart išmiegoję.

(B. D.)

IR VĖL LEKIA GALVOS...

Sov. Sąjungoje ir vėl lekia galvos. Štai Vilniaus radijas liepos 23 d. žinių tarnyboje paskelbė Tasso pranešimą, kad 1954 m. liepos 2—7 dd. TS Aukščiausiojo Teismo karinė kolegija teisminiu tardymu nustatė, kad Riuminas, dirbdamas buvusios valst. saugumo ministerijos ypatingai svarbių bylų tardymo dalies vyr. tardytojo, o po to viršininko pareigose, veikė kaip slaptas tarybų valstybės priešas, karjeristiniais ir avantiūristiniais tikslais falsifikavo tardymo dokumentus, kuriais remiantis buvo sudarytos provokacinės bylos ir nepagrįstai suimta visa eilė tarybinių piliečių, jų tarpe įžymūs medicinos veikėjai. Kaip teisme parodė liudininkai, Riuminas, naudodamas tarybinio įstatymo uždraustus tardymo būdus, priversdavo suimtuosius šmeižti save ir kitus asmenis sunkiausiu valstybiniu nusikaltimu — tėvynės išdavimo, kenkimo, šnipinėjimo ir kitų nusikaltimų įvykdymu. Paskesnio ištyrimo nustatyta, kad šie kaltinimai neturėjo jokio pagrindo, ir patraukti pagal šias sufabrikuotas bylas asmenys jau seniai reabilituoti. Atsižvelgiant į nepaprastai pavojingai kenkėjišką Riumino veiklą ir jo įvykdytų nusikaltimų pasekmių sunkumą, TS aukščiausiojo teismo karinė kolegija nutejsė Riuminą aukščiausiajai bausmei — sušaudyti. Nuosprendis įvykdytas.

Toks tai, kaip atrodo, nekaltas oficialus pranešimas apie Riuminą ir jo įvykdytus nusikaltimus. Kokie tie nusikaltimai yra iš tikro ir kas buvo tas Riuminas, paaiškina kad ir liepos 24 d. Die Neue Zeitung. Pranešime nurodoma, kad Riuminas yra vienas iš paskutinių Stalino periodo valstybės saugumo ministerio pavaduotojų. Kadangi objektyvus Riumino nusikaltimų ištyrimas būtų apkaltinęs pačią sovietų sistemą, nes Riuminas sudarė tik vieną iš nuostabiųjų raudonojo režimo gėlių, tai sistemos tęstinumui palaikyti ir buvo nutarta jį paaukoti: mat, jis per daug žinojo, ir per daug į jo aferą bei bolševikines saugumo paslaptis buvo įvelta sovietinių didybių su pačiu Josifu Visiaronovičium Stalinu priešakyje. Riuminas tarp sovietinių įžymybių pasirodė dar ne taip seniai, ir tai remiamas galingų pečių Stalino ir generolo Poskrebyševo, vadovavusio Stalino asmeniniam sekretoriatui. Tame sekretoriate Riuminas ėjo Stalino asmeninės apsaugos šefo pareigas. Čia ir prasidėjo jo karjera. Į čia suplaukdavo įvairiausių bolševikinių institucijų slapčiausi pranešimai. Iš čia jis 1952 m. buvo paskirtas saugumo ministerio pavaduotoju. Su Stalino ir jo sekretoriaus žinia bei pritarimu Riuminas įscenizavo garsųjį "sionistų daktarų sąmokslą". Tačiau Stalinui mirus, Berija jį ir jo šefą Ignatievą įkišo į kalėjimą kaip "liaudies priešus", suklastojusius kaltinamąją medžiagą prieš žydų gyventojus. Suimtieji gydytojai buvo paskelbti reabilituotais ir paleisti iš kalėjimo, o Ignatievą, Riuminą ir kt. pakeitė Kabulovas, Goglidzė, Vlodzimirskis ir kiti Berijos patikėtiniai. Likviduojant Beriją, su juo buvo drauge sušaudytas ir Vlodzimirskis. Ignatievas, padedamas stiprių užtarėjų, paskiau betgi vėl iškilo į viršų ir buvo paskirtas baškirų kp pirmuoju sekretoriumi, iš kur net pateko į Aukščiausiąjį Sovietą.. Nuvertus Beriją, atrodė, kad ir Riuminas, Berijos įkištas į kalėjimą, turi pagal bolševikinę praktiką būti reabilituotas. Tačiau raudonieji valdovai, įsitikinę, kokį baisų atgarsį tarp užsienio žydų sukėlė Ignatievo reabilitavimas, nors faktiškai tuo būdu ir patvirtindami Berijos politiką, kiek ji lietė aferą su Kremliaus gydytojais, vis dėlto nusprendė Riuminą likviduoti. Mat, bolševikinėj sistemoj vienu žmogum daugiau ar mažiau — tai nieko nereiškia, juo labiau, kad Stalinas jau negyvas, o Poskrebyševas visiškai nurašytas į užuomarštį. Tačiau kad ir Riuminą sušaudžius negi kas tikės, kad sovietinis saugumas nebevartoja tų metodų, už kuriuos jis buvo likviduotas ..

KAIP ATSIDĖKOJO DEKADININKAMS

Vilniaus radijo pranešimu, Minist. Tarybos ir Lietuvos kp c. k-to nutarimu "ryšium su lietuvių literatūros ir meno dekada Maskvoje buvo priimta visa eilė priemonių." Sąjunginė vyriausybė valst. operos ir baleto teatro darbuotojams žymiai padidino atlyginimą ir prailgino atostogų laiką. Šiaulių ir Klaipėdos dramos teatrams paaukštintos teisinės grupės. Respublikos teatrų ir muzikinių darbuotojų skaičius padidintas 157, TL valstybinių leidyklų 64. Nutarta mėnesinio atlyginimo suma premijuoti darbuotojus, dalyvavusius dekadoj ir ją organizavusius.

Užtat partijos miestų ir rajonų komitetai, kom. jaunimo ck, profes. s-gų taryba ir rašytojų, dailininkų bei kompozitorių s-gos su kultūros ministerija įpareigotos plačiai išvystyti darbą, kad darbo žmonės būtų supažindinti su dekados politine reikšme, vystant lietuvių tarybinę kultūrą, stiprinant lietuvių tautos ryšius su rusų tauta, su visomis TS tautomis. Taip pat paskirtos lėšos konkursui pravesti daugiaveiksmei pjesei, masinei lietuvių tarybinei dainai, lietuvių tarybinės estrados repertuarui, geriausiam masiniam paveikslui ir tematiniam plakatui sukurti.

Sovietai numatę išleisti apie dekadą platų leidinį. O LTSR AT prezidiumo įsakymu valstybiniam liaudies dainų ir šokių ansambliui suteiktas "nusipelniusio respublikos ansamblio vardas", "

KAI DU PLĖŠIKAI DALINOSI GROBIU, NENORĖDAMI PASIRODYTI PLĖŠIKAIS

Lietuva hitlerinio Trečiojo Reicho bei Sovietų Sąjungos santykiai dokumentų šviesoje

Neseniai pasirodė Vokietijos užsienio politikos 1918—1945 m. laikotarpio dokumentų rinkinio (Documents on German Foreign Policy 1918—1945, Department of State, publication 5436) aštuntasis tomas, kuriame paskelbti Vokietijos Užs. Reik. Ministerijos 1939 m. rugsėjo 4 d. ir 1940 m. kovo 18 d. laikotarpio dokumentai. Šiame tome daugiausia dokumentų liečiančių Vokietijos ir Sovietų Sąjungos santykius naujoje tų laikų draugiškumo politikos dvasioje dalinantis ir pasidalinus Lenkiją, Baltijos valstybes ir užpuolus Suomiją.

Kaip jau žinoma, į Vakarų Sąjungininkų rankas pateko visi Vokietijos Užsienio Reikalų Ministreijos 1867—1945 metų laikotarpio dokumentai, bet Jungtinių Valstybių ir Anglijos, prie kurių vėliau prisidėjo ir Prancūzija, buvo nutarta išleisti dokumentus liečiančius tik 1918—1945 metų laikotarpį.

Iš paskelbtų dokumentų išryškėja Lietuvos neutralumo politika ir Vokietijos bandymas ją įvelti į karą su Lenkija pasinaudojant proga atgauti Vilnių. Štai įdomesnieji dokumentai:

Dokumentas Nr. 36: 1939 m. rugsėjo 9 d. 2,45 val. Min. Schmidt perdavė telefonu Vok. Užs. R. M-jai, kad užs. reik. ministras (Ribbentrop), pasitaręs su fuehreriu, nutarė pavesti Vokietijos Karo Attache Kaune Justui patikrinti Vilniaus klausimą su Lietuvos kariuomenės vadais. Tuo pat metu min. Zechlin įpareigotas kontaktuoti šiam klausimui palankiuosius Lietuvos vyriausybės narius.

Dok Nr. 41: Kleist (Rytų Europos U. R. M-joj specialistas) savo raporte rašo, kad rugsėjo 9 d. vakare jis aplankė min. Škirpą ir pasisakė atnešęs žemėlapį, kuri jam anksčiau Škirpa buvo įteikęs, bet prieš grąžindamas prašė paaiškinti, kas esąs to sumanytojas. Škirpa atsakęs, kad jis savo vyriausybę telegrama ir telefonu raginęs tuojau pulti su šūkiu: "Lauk Želigovskio gauja iš Lietuvos sostinės". Škirpa laukiąs savo vyriausybės sprendimo ir manąs, kad jo pasiūlymą ji priimsianti. Šio dokumento kampe Ribbentropo įrašyta: "Škirpai buvo liepta pasakyti, kad Lietuva tuojau imtų Vilnių ir nieko daugiau".

Dok. Nr. 57: Kleist rašo rugsėjo 11 d. vakare aplankęs Škirpą ir ilgam pasikalbėjime išaiškinęs, kad Lietuvos pretenzijos pažymėtos jam įteiktame žemėlapyje turi būti laikomos toli siekiančiomis ir kad esą abejonių, ar Lietuva galėtų užsibrėžtą tikslą pasiekti politiniu ir ypatingai kariniu atžvilgiu. Kada Škirpa su tam tikru susirūpinimu paklausęs, ar tai reikia suprasti, kad Lietuvos pretenzijos atmetamos, Kleist atsakęs: "Ne, visai ne, bet mano įsitikinimu Lietuvai būtų daug geriau savo žygį padalinti į dvi fazes: 1) Į Vilnių ir jo apylinkę nukreiptą karišką žygį, vadinas, į mažą objektą, kurio pasisekimas būtų 100 nuošimčių užtikrintas, 2) Politinį žygį, kuriame Lietuva galėtų pareikšti savo pretenzijas pasitarimuose su Vokietija ir Sovietų Sąjunga".

Dok. Nr. 58: Vokietijos Įgal. Ministerio Kaune Zechlino telegrama, kurioje jis praneša, kad po kelių bandymų Vok. Karo Attache vėl kalbėjęsis rugsėjo 13 d. rytą su Lietuvos kariuomenės vadu Raštikiu. Vilniaus klausimu kariuomenės vadas pasakęs, kad Lietuvos pretenzijos į šią teritoriją nesumažėjusios ir kad Lietuva Vilniaus sritį tiek juridiniu, tiek etniniu požiūriu laiko savo teritorijos dalimi. Deja, Lietuva negalinti apsunkinti savo padėties atsisakydama neutralumo. Ta kryptimi į Lietuvą esą darančios spaudimą ir Anglija ir Prancūzija.

Dok. Nr. 65: Zechlinas praneša telegrama kalbėjęsis su ministeriu pirmininku Černiumi, primindamas jam, kad artėjantis Lenkijos pakrikimas būtinai reikalaująs skubaus nutarimo. Be to, pirmyn žygiuojantieji vokiečių kariuomenės daliniai gali netrukus užimti ir Vilniaus sritį. Černius panašiai kaip ir Raštikis pareiškęs, kad nors Lietuva ir laiko Vilniaus sritį Lenkijos okupuota, ji negali atsisakyti nuo neutralumo ir kad karišką akciją iš Lietuvos pusės šiuo metu nenumatoma. Zechlinas telegramą užbaigia: "Ir toliau dėsiu pastangas paveikti vyriausybę".

Dok. Nr. 76: Schmidt rugsėjo 16 d. telegrafuoja iš Berlyno Zechlinui: "Užsienio reik. ministras liepia nebeliesti Vilniaus temos. Prašau nebeatsakyti jei tas klausimas būtų Lietuvos iškeltas, trumpai užbaigti bet kokį pasikalbėjimą tuo klausimu."

Dok. Nr. 84: Woermann (Vok. užs. r. m-jos politinio departamento direktorius) rašo išbaręs Škirpą už tai, kad apie laptus pasikalbėjimus Vilniaus klausimu buvę įsakytą Lietuvos ministeriams Prancūzijoje ir Anglijoje pranešti toms vyriausybėms, kad esą į Lietuvos vyriausybę buvęs daromas didžiausias spaudimas. Vokiečiams esą visai nesvarbu ar Lietuva gaus Vilnių ar ne. Į Škirpos klausimą, ar jau esą nustatyta Vokietijos — Sovietų Sąjungos demarkacijos linija, Woermann atsakęs negalįs atsakyti. Į tolimesnį Škirpos klausimą, ar esą nėra pavojaus vokiečių — rusų susidūrimo, Woermann atsakęs, kad tai klausimas ne vietoje (abwegig) ir tuo pasikalbėjimą nutraukęs.

Tarp Lietuvą liečiančių dokumentų yra Lietuvos — Vokietijos apsigynimo sutarties tekstas, kurio data — 1939 m. rugsėjo 20 d. Tai matomai sutarties projektas dar iš tų laikų, kai Lietuva Hitlerio — Stalino susitarime buvo priskirta Vokietijos "įtakos sferai". Tos "sutarties" pirmas paragrafas taip skamba: "Nepažeidžiant jos nepriklausomybės, kaip valstybės, Lietuva pasiduoda Vokiečių Reicho protekcijai".

Bet hitlerinė Vokietija nebespėjo šios sutarties primesti Lietuvai, nes, kaip iš griežtai slaptos spalio 7 d. instrukcijos Vokietijos ministeriams Estijoje, Latvijoje ir Suomijoje matyti (Dok. Nr. 213) naujam 1939 m. rugsėjo 28 d. slaptam susitarime Lietuva irgi pervesta Sov. Sąjungos "įtakos sferai".

Mat, jau rugsėjo 25 d. Stalinas buvo pareiškęs Vokietijos ambasadoriui Maskvoje, kad būtų klaidinga palikti bet kokią nepriklausomą Lenkiją ir kad teritorija į rytus nuo demarkacijos linijos su Varšuvos ir Liublino provincijomis būtų prijungtos prie Vokietijos už tą atiduodant Sov. Sąjungai Lietuvą. Stalino pasiūlymas, kaip iš susitarimo matyti, buvo priimtas (Dok. Nr. 131).

Tarp daugelio hitlerinės Vokietijos ir Sovietų Sąjungos santykius vaizduojančių dokumentų krinta į akis vienos ir kitos pusės pastangos agresijos žygius pridengti žmoniškumo skraiste ir kartu parodyti draugiškumą. Pavyzdžiui, rugs. 9 d. Molotovas sveikina Vokietijos ambasadorių ryšium su į Varšuvą įžengimu (Dok. Nr. 35). Rugsėjo 10 d. Vokietijos ambasadorius Maskvoje Schulenburg praneša, kad pasikalbėjime su Molotovu pastarasis skundžiasi, kad netikėtai greitas Lenkijos pakrikimas stato Rusiją į keblią padėtį, nes jos armija žygiui prieš Lenkiją nevisai paruošta, nors jis daras viską, kas galima tam pagreitinti. Toliau Molotovas aiškina Schulenbergui, kad Sov. Sąjunga nenori masėms pasirodyti agresorium, todėl skelbsianti einanti į Lenkiją apsaugoti ukrainiečių ir gudų, kuriems gresiąs vokiečių pavojus. Nors ir karti ši pilulė vokiečiams, bet Schulenburg ją prarijo (Dok. Nr. 46).

Iš visos eilės kitų dokumentų ryškiai matosi, kaip du plėšikai dalinasi grobiu, kiekvienas dėdamas pastangas išvengti plėšiko titulo.

L. G. K.

KODĖL PABĖGO DR. OTTO JOHN?

(Atkelta iš 1 psl.)

Vokietija vis daugiau ir daugiau įgijo nepriklausomos valstybės pobūdį. Ir vokiečiams, kurie dirba Gehleno organiacijoje, pradėjo darytis nejauku. Ar visados jie tarnaudami amerikiečiams, tarnauja ir savo pačių tautos, savo valstybės interesams? Kas bus, jei vieną gražią dieną amerikiečiai pasitrauks, ar tada jie nebus pačių vokiečių akyse išdavikai? Dėl tų visų priežasčių gen. Gehlen užmezgė glaudų ryšį su kancleriu Adenaueriu. Jis pas jį gali ateiti be jokių tarpininkų, kas nebuvo leidžiama dr. Otto John, kuriam kancleris instinktyviai nepasitikėjo ir jo nė karto nepriėmė. Paskutinėmis žiniomis, visą gen. Gehleno organizaciją nutarė perimti Bonnos vyriausybė, kuri tam reikalui jau paskyrusi 26 milijonus markių, tik dar nesą susitarta dėl formos.

Savaime aišku, kad tokia dalykų eiga nebuvo paslaptis ir dr. Otto Johnui. Jis suprato, kad jo dienos, kaip "saugumo šefo", jau yra suskaitytos, pagaliau ir jam tas smulkus darbas, kuris sudaro kiekvienos žvalgybos pagrindą, nebuvo prie širdies, jis juo nesidomėjo ir nesugebėjo dirbti. Jis svajojo apie aukštą politiką, apie vadovavimą. Tuo tarpu gyvenimo patyrimas rodė, kad žmogus, prisidėjęs prie populiariausio Vokietijos maršalo nuteisimo, neturi jokios politinės ateities atgimstančioje Vokietijoje, o be to, praktika rodo, **kad politiniai emigrantai, pabuvę ilgesnį laiką užsienyje** jau nebegali vaidinti jokios didesnės rolės savo krašte... John jutо, kad žemė jam slysta po kojų. Vienintelis dalktas, kuris jo laukė Vakarų Vokietijoje, geriausiu atveju buvo tik kokia smulki vietelė užuomaršoje, o to jis labiausiai bijojo. Jis nebėra reikalingas vokiečiams, dėl to jis nereikalingas ir anglams, kas gali jo dar pageidauti? Atsakymą nesunku suvokti — sovietai. Prie tos išvados prieiti Johną paskatino dar viena aplinkybė.

Bombardavimui prasidėjus, vokiečių įstaigos savo archyvus išgabeno į Tiuringijos kalnus. Dalį jų rado amerikiečiai, tačiau nerado Gestapo archyvo. Jį rado po kelių metų ieškojimo. Iš amerikiečių tą sritį perėmę sovietai. Tame archyve turėtų būti žinių ir apie Johno bendradarbiavimą su Gestapu. Pagaliau sovietų zonos žvalgybos SSD priekyje sėdi taip pat aukšti buvę Gestapo pareigūnai. Dėl viso to, Otto John nutarė pajieškoti laimės sovietų pusėje, girdi, gal iš tenai jam pasiseksią sujungti Vokietiją. Tačiau vargiai ir dabar jam pasiseks padaryti karjerą. John, šalia kitų neigiamų ypatybių, esąs alkoholikas ir turįs palinkimo prie homoseksualizmo.

Johno istorija yra būdinga pokario anarchijos laikams. Jiems normalėjant daugelis į paviršių iškilę avantiūristų turi išnykti iš vandens paviršiaus, į kurį jie išplaukė tik per savo nachališkumą ir atsitiktinumą. Johnų Vokietijoje yra ir daugiau. Ir visose įstaigose. Daugelis dabar didelių "ponų" įvairiose aukštose vietose savo postų laikui bėgant neteks.

Turint tai galvoje, ar neliūdna, jei dėl priėjimo prie kokio nors Bonnos užsienio reikalų ministerijos referento mūsų išeivijoje sukeliama didžiausia audra, vaizduojamas kaip didžiausias laimėjimas?

Kontaktai ir ryšiai, aišku, reikalingi, bet taip pat ir didelis atsargumas. Čia atsimintina gera rusų patarlė: tyliai važiuosi, toliau nuvažiuosi.

V. M.

6 psl.

— STONY BROOK LODGE

Pr. Lapienės vasarvietė

SIŪLO KAMBARIUS ATOSTOGOMS, O SALĘ ir PARKĄ VASAROS POBUVIAMS.

Kainos visiems prieinamos.

SUSISIEKIMAS: automobiliais iš New Yorko 25 A keliu arba traukiniu iš Jamaica stoties į Stony Brook. Iš CONNECTICUT: iš Bridgeporto laivu persikelti į Port Jefferson. Stotyje ir uoste patelefonavus patinka vasarvietės mašinos.

ADRESAS:

Stony Brook Lodge, Stony Brook, Long Island, N. Y.

Telefonas: Stony Brook 7-0586. Vedėja Pr. Lapienė.

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. F. M. BINTAKYS
16 Linden St.
Brooklyn, N. Y.
GLenmore 5-3012
VALANDOS:
Kasdien nuo 11 iki 1 ir nuo 6 iki 8.
Šeštadieniais nuo 11 iki 2.
Sekmadien. pagal susitarimą

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS:
1 — 7 val.
susitarus
Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždaryta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

JOHN DERUHA, M. D.

Odos niežėjimas ir išbėrimai. Tulžies ligos. Galvos skaudėjimas, nemigas, jausmų komplikacijos, jautrumas, širdies ir skilvio ligos.

Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto klinikų prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS - ELEKTROTERPIA
Nuo 10 val. ryto iki 6 v. p.p. Čia pat moterų ligų gydytojas
Priėmimo val. antr., treč. ir penkt. nuo 10 v. r. iki 6:30 v. v.
220 EAST 12th ST., NEW YORK 3, N. Y.
(Tarp 2nd ir 3rd Ave.) Tel. AL 4-4437

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

Reikalų Vedėjas
I. WEINSTEIN
320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.
EVergreen 7-1123

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

X. STRUMSKIS, savininkas

322 Union Avenue,

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.

AUTOMOBILIAI — NAUJI

SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti

FINANSUOJA BANKAS
Autorizuotas

TAISYMAS DALYS

Lietuvis JUOZAS E. ARBACIAUSKAS,—Sav.
CHARLES H. BLOOMFIELD,—Sav.

110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3880

APIE LIETUVYBĖS IŠLAIKYMĄ...

(Atkelta iš 3 psl.)

žiau kaip dvarponiai, ir už tai žmonių buvo vadinami "baltais velniais" (nes jie vilkėjo baltos spalvos apdarus). Todėl pranciškonai ir kiti savo projektuose turėtų būti apdairesni ir kuklesni, kad perdaug neapsunkintų tikinčiųjų piniginėm duoklėm ir nedaugintų elgetų skaičiaus, kaip to siekė jų steigėjas šv. Pranciškus.

Kitas svarbus žingsnis būtų traukti lietuvių jaunimą į visus viešus apmokamus susirinkimus, būtent, koncertus, vaidinimus, šokius, prakalbas, darant jam nuolaidą bent 50%. t.y., tik už pusę kainos, o kur galima, visai neimt mokesčio, kad tuo būdu pritrauktų jaunimą dirbti lietuvystės reikalams ir naudai. Iki šiol lietuvių jaunimas dažniausiai eina į kinus, šokius ir kitas panašias vietas, kur jis randa pigų įėjimą ir anglų kalbą.

Ko turim mokytis iš kitų tautų?

Kai kuriom tautom, kaip žydam, jų tikyba yra stipriausias ramstis išlaikyti tautybę. Jų rabinai su kahalu (bendruomene) rūpinasi jų tikyba, bet pas žydus tikyba ir tautybė yra labai glaudžiai siejami, beveik neatskiriami dalykai. Ir nebe pagrindo sakoma, kad žydas, kuris pakeičia savo tikybą, tuo pačiu išsižada savo tautybės. Ir lietuvių bendruomenės steigėjai, matyti, turėjo prieš akis žydų atsparumą asimiliacijai, atsparumą, kurį palaiko jų tikyba. Bet mūsų bendruomenės organizatoriai tuo tarpu davė tik griaučius savo idėjai, bet gyvybės į tą kūrinį neįpūtė, nes mums trūksta tautinės tikybos, kurią žydai turi kelis tūkstančius metų.

Pas lietuvius matom priešingą reiškinį. Kai reikia lėšų bažnyčiai ar parapijinei mokyklai išlaikyti, dvasiškiai kreipiasi į mus, kaip į lietuvius, stengdamiesi sužadinti tautinius jausmus ir paskatinti dosnumą. Vėliau, kai kreipiamės į savo parapijų klebonus, prašydami sustiprinti lietuvių kalbos pamokas mokykloje ar tikybos pamokas vaikam dėstyti lietuvių kalba, o bažnyčioje taip pat duoti pirmenybę lietuvių kalbai, iš girstam kitą atsakymą, kad jų reikalas ir pareiga rūpintis tikyba, tarnauti Romai, ir kad mūsų lėšomis statytose bažnyčiose ir mokyklose šeimininkai yra vyskupai airiai arba kiti svetimtaučiai, kurie mūsų tautinių reikalų gali neboti.

Kai kurių lietuvių parapijų klebonai, pataikaudami savo vyskupam ir kėrjeros sumetimais, kaip kun. Strakauskas (Brockton), arba kun. Vilkutaitis (Cleveland) spėjo pagarsėti neigiamai, neduodami patalpų šeštadienio mokyklai, ar darydami kitas kliūtis. Chicagos kun. Mozeris pašalino iš bažnyčios visus liet. ženklus, paliktus prelato Briškos. O vėliausiu laiku Sandaroj buvo rašyta, kad vyskupas Brizgys stengiasi įgyti tokią pat garbę, draudsdamas lietuviškai dainuoti, nors po to jo vardu buvo įdėtas tos žinios atšaukimas, bet tame pačiame laikraštyje buvo paminėta, kad toj pat kazimieriečių aukštesnėje mokykloje lietuvėm studentėm draudžiama lietuviškai tarpusavy kalbėti.

Taigi, lietuviai savo lėšomis įgytose ar statytose bažnyčiose ir mokyklose, priversti nuosavybės teises perleisti svetimtaučiam vyskupam, kurie su mūsų tautiniais reikalais visai nelinkę skaitytis. Nors nemaloni mums išvada, bet matant tokią liūdną padėtį prisimena lietuvių patarlė, kad "durną ir bažnyčioje muša".

Daugiau dėmesio lietuvių jaunimui

Didžiausia lietuvių kolonija Amerikoje, turinti apie milijoną narių, eina greitu nykimo keliu, nes nepajėgia kontroliuoti savo jaunimo ir tautiškai jį auklėti.

Jeigu vaikai yra mūsų tautos ateitis, jos žiedas ir viltis, apie Amerikos lietuvių vaikus, deja, to pasakyti negalima. Kas jų tėvam buvo šventa ir brangu, tai tėvų kalbai, jų papročiams ir tradicijoms, čia gimę vaikai atsuka nugarą ir to nenori žinoti. Amerikos spauda pabrėžia didėjantį šio krašto jaunimo nusikalstamumą. Viena to priežasčių yra stoka tradicijų ir idealų, kurie Lietuvos jaunimui buvo kaip šventenybės.

Lietuvoj net sunkiais caro laikais užteko šeimos ir vargo mokyklos, kad palaikytų vaikuose tautybės dvasią. Šio krašto šeštadienio mokykla, kuri panaši vargo mokyklai, gali patenkinti nebent tik tremtinių vaikus. Amerikoj, kur neretai dirba abu tėvai, šeimos įtaka vaikam yra labai ribota. Todėl čia gimusiem vaikam reikalinga reguliari mokykla su lietuvių kalba kasdien arba nors triskart savaitėje. Greta parapijinių mokyklų, kurios toli nevisos patenkina tautinius reikalus, L. Bendruomenė turėtų steigti lietuvių kalbos kursus ir, aplamai, paimti tautinį švietimą į savo rankas. Lietuvybės išlaikymas yra pagrindinis uždavinys.

Šūkis turėtų būti: "daugiau dėmesio augančiai kartai", kad mes jos dalį sulaikytume nuo nutautėjimo.

Amerikonėjimo pavojus gresia ir kitų tautų vaikam, bet negausingai lietuvių tautai, žiauriai natikinamai rusų bolševikų, svarbu nors laisvoje Amerikoje išlaikyti savo vaikų tautiškumą.

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18. N. Y.
VIrginia 7-4111

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N
NEwton 9-6620

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

DULKIŲ SIURBLYS
namų švarai palaikyti būtinas.
Žinomus "ELECTROLUX" siurblius (vacuum cleaner) ir vaškavimo mašinėles jums namuose parodys fabriko atstovas
Julius T. Jacyna.
Rašykite: 328 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Tel. MU 4-3171, namų EV 7-0463.
Kainos nuo 25 dol.
Taip pat parduoda "FLAVORSEAL" firmos Stainless Steel puodus virti be vandens.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
ŠOKIAI
PENKTADIENIŲ VAKARAIS
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

MĖSOS URMO PARDAVIMAS
ALBRECHT & KOELBER
197 NORTH 6th ST. BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-6322

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 10:00 IKI 10:30 VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
Telefonas: EVergreen 4-9293
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y

TURIZMO IR APDRAUDOS BIURAS
Kelionės laivais ir lėktuvais, Įvairiausios apdraudos, Nuosavybių pirkimo ir pardavimo, Biznio knygų vedimo, Taksų (income tax) paruošimas, Pinigų persiuntimo ir skolinimo, Imigracijos ir pilietybės, Notarinių dokumentų tvirtinimo. Vertimų ir įvairiausiais kitais reikalais.
KNYGYNAS—LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS
Visais reikalais jums greitai ir maloniai patarnaus broliai
ALBINAS ir KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT ST. (kamp. Adam St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties.

JOE & RUDY'S BAR and GRILL
NAMŲ GAMYBOS MAISTAS
MŪSŲ SPECIALYBĖ
150 N. 4th St., Brooklyn 11, N. Y. (Bedford Ave. kampas)
EVergreen 4-8325

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Namai pardavimui

NAMŲ SAVININKAMS: Turime šimtus nuomininkų, kuriems greitai reikia buto Brooklyne arba Queens County. Mes galime jūsų butą išnuomoti tokiam nuomininkui, kuris jums patinka. Butas gali būti su arba be centralinio šildymo. Patys nuomininkai išdekoruos visą butą. Už visą šį pa tarnavimą savininkui nereikia nieko mokėti. Jeigu turite arba netrukus turėsite tuščią butą, tuojau skambinkite mums telefonu: VIrginia 9-0842.

APDRAUDA - INSURANCE

Mūsų apdraudos ekspertai tinkamai sutvarko ir parūpina visokią apdraudą namams, bizniams, automobiliams, baldams ir Life insurance. Bet kurios apdraudos reikalu, prašome kreiptis mūsų įstaigon.

ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Avenue
Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 9-0842
arba VIrginia 7-4111
Valandos: Kasdien iki 8 val.

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

NERVINĖ

Alexander's Nervinė, kuri turėtų veikti nuo nervų ligų, yra mišinys stiprių ir brangiausių šaknų, žiedų, žievių ir žolių, ir tas mišinys padeda nuo visokių nervų sujrimų, galvos skaudėjimų, kvaišimų, isterijos, rūpesčio, susikrimtimo, bemiegės, karščiavimų, išgąsčio, persidirbimo ir kitų nervinių negalavimų. Gerdamas tą mišinį gauni maistą nervams šios gyduolės kainuoja -5.00 svaras. Už $2.00 prisiunčiame 5 uncijas. Į Kanadą $2.25.
ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas
Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.
Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

LITHUANIAN AMERICAN AUTO SCHOOL
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
Tarp 9-10 gatvių, New York City

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
Kazys ir Alvina Butvidai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Telefonas: EVergreen 7-7411
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

M. and Z AUTO COLLISSION WORK
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Namų telefonai: HY 7-3247 ir GL 6-8659

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę šį skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

M. Sutkevičius praneša, kad lapkričio 7 d. Operetės choras, minėdamas savo 40 metų gyvavimo sukaktį, stato Stasio Šimkaus operetę "Čigonai".

H. Švoinickas su žmona Ara šiomis dienomis nusipirko gražų namą ir 25 akrus žemės South Salem, N. Y. Švoinickai yra Vienybės skaitytojai.

V. Graskā, Vienybės skaitytojas iš Los Angeles, Cal., atsiuntė Holywoode pasižymėjusios lietuvaitės Rūtos Kilmonytės paveikslą. Šiuo metu Rūta lankosi rytuose.

Jonės Žukauskaitės vasarvietėje, Bradley Beach, N. J., atostogauja: Drukteniai, Trimakai, Zavadskai, J. Žilius, Kontrimai, V. Jonuškaitė, D. Leskaitytė, inž. Šušys su žmona, inž. Vasiliauskas, Petrutis, D. Kunskaitė ir kt.

Vyt. Strolia, kompozitoriaus J. Strolios sūnus, gavo stipendiją studijuoti Naujosios Anglijos Konservatorijoje.

●

BUVUSIŲ POLITINIŲ KALINIŲ SĄJUNGOS NARIŲ ŽINIAI

Lietuvos Rezistencijos Buvusių Politinių Kalinių Sąjungos Centro Valdyba praneša visiems lietuviams, buvusiems politiniams kaliniams, kad šį rudenį bus renkama nauja Sąjungos Centro Valdyba. Rinkimai vyks korespondencijos keliu. Rinkimuose dalyvauja visame laisvajame pasaulyje gyvenų Sąjungos nariai, kalėję bolševikų ar nacių kalėjimuose bei koncentracijos stovyklose. Tuo reikalu visiems Sąjungos nariams laiškais išsiuntinėsime rinkimų tvarką ir balsavimų korteles. Šiuo sykiu prašome visų buvusių politinių kalinių pranešti savo adresus ir nuomonę, kuriame JAV mieste turėtų būti sąjungos centro valdyba. Prašome atsiliepti iki š. m. rugsėjo 15 d. šiuo adresu: Rev. Vytautas Pikturna, 213 So 4th St., Brooklyn, N. Y.

LRBPK Sąjungos Centro Valdyba

●

AR ISTORIJA PASIKARTOS?

WHITE PLAINS, N.Y. (LAIC) — Po Genevos susitarimo Reporter Dispatch iškėlė klausimą, kas laukia Azijoje Viet Namą, Laos ir Cambodia. Laikraštis pastebi, jog Lietuva, Latvija ir Estija buvo sovietų kaimynai. Kuo ta kaimynystė baigėsi, visiems žinoma. Dabar panašioj kaimynystėj atsidūrė minėtos Azijos valstybės. Ar pasikartosianti ta pati istorija?

Žinantieji, ko komunistai siekia, neabejodami galėtų atsakyti, jog kaip tik to ir reikia laukti. Juo labiau, kad dar rašalui nespėjus nudžiūti ant Genevos susitarimų, komunistai jau pareiškė, jog tie susitarimai esą tik dalyko pradžia — Viet Nam būsiąs "suvienytas".

KAUNŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviškos dešros, skilandžiai ir kiti maisto produktai.

52 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. UL 8-7821

RUBBER STAMPS

ENGRAVING

CONCORD STAMP

New York, N.Y.

79 Warren St.

Tel. BEekman 3-6828

LIETUVIŲ SPORTO KLUBO GEGUŽINĖ

Rugpjūčio 29 d. 1 val. p.p. įvyks metinis LSK piknikas — gegužinė Queens Soccer Field parke.

Pikniko metu įvyks 2 futbolo rungtynės, veiks gausus bufetas ir šokiams gros žinomas ir jaunimo mėgiamas orkestras.

Gegužinėn vykti traukiniu į Jamaica (El linija arba F ar G 8th Ave.) iki paskutinės stoties — 168th St. iš ten paimti autobusą Q-1 ir važiuoti iki 222th Street. Parkas yra 222 Street ir Braddock Ave. kampe. Automobiliu vieta pasiekiama Jamaica, Hillside Ave. arba Grand Central Parkway.

Futbolo rungtynių pradžia 2 val. pp. Pirmosiose rungtynėse susitiks dvi atkaklios lietuvių komandos — New Yorko buvusių futbolininkų rinktinė su tokia pačia New Jersey "all stars" rinktine. Bus žaidžiama 20 min. Sekančiose rungtynėse matysime LSK pirmąją lietuvių vienuolikę prieš New Yorko ir Philadelphijos latvių rinktinę. Atsimenant, kad pirmosios lietuvių — latvių rungtynės prieš trejetą savaičių baigėsi lietuvių laimėjimu 4:2, šis susitikimas turės būti tikrai įdomus.

Lietuvių Sporto Klubo futbolo vienuolikė ir Lietuvių Atletų Klubo krepšininkai bei didelis būrys sporto bičiulių vyksta autobusu į V Lietuvių Sportininkų Žaidynes Toronte, Kanadoje. Organizuojamas ir antras autobusas. Išvykstama iš New Yorko rugsėjo 3 d. 7 val. vak. ir grįžtama rugsėjo 6 6d6. vakare. Suinteresuoti kreipiasi telefonu: VI 6-3246, arba EV 1-2378 New Yorke. New Jersey — WA 6-1424, po 7,30 val. vakaro.

**

Ketvirtosios Lietuvių Sportininkų Žaidynėse, Toronto Kanadoje, įvykstančiose rugsėjo 4, 5 ir 6 dd. Lietuvių Sporto Klubas siunčia savo vienuolikę tokios sudėties: komandos kapitonas Vladas Adomavičius, A. Jokūbaitis, L. Vaitkevičius, V. Kalašinskas, V. Sabaliauskas, V. Saldaitis, Remėza, Lapurka, A. Bagdžiūnas, A. Milleris, V. Kligys, V. Steponavičius, A. Daukša ir Gricevičius. Vieneto treneris — K. Braausukas.

Lietuvių Atletų Klubo krepšinio vienetas: A. Birutis — komandos kapitonas, J. Birutis, A. Daukša, J. Narbutas, A. Bagdonas, A. Oślapas, Vyt. Grybauskas, A. Ruzgas, Jankauskas ir Šlepetys.

PAS JONAIČIUS PATCHOGUE, L. I.

"Ėjau ir už tautiečio užkliuvau". Būna taip ne tiktai Lietuvoje, bet ir Amerikoje.

Štai apie 60 mylių nuo Brooklyno, miškingame Long Island pakraštyje prie Patchogue miestelio (Buckley Ave.) yra įsikūrusi žemaičio Antano Jonaičio šeima. Jonaitienė gimusi Amerikoje, bet puikiai lietuviškai kalbanti ir lietuviškas dainas dainuojanti lietuvaitė. Savo laiku Jonaitienė dalyvavo Pasaulinėje Parodoje, gražiai tautiškai pasipuošusi atstovaudama lietuvius. Nepriklausomybės metais ji lankėsi Lietuvoje pas savo ir savo vyro gimines Žemaitijoje. Antanas Jonaitis nuo Sedos, atvyko Amerikon prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Jonaičiai prieš 9 metus buvo įsigiję sklypą žemės su menka trobele prie Patchogue miestelio. Jonaitis, dirbdamas miestelio kepykloje, o Jonaitienė ligoninėje, atliekamu laiku kuklioje savo sodyboje tokios pažangos yra pasiekę, kad ir patys gali pasidžiaugti ir savo tautiečius pradžiuginti. Čia jau dabar yra ne vieniša lūšnelė, o trys moderniškai įrengti nameliai: pagrindinis keturių erdvių kambarių su vonia ir rūsiu, antrasis 3 kambarių vasarinis ir trečiasis — dviejų vietų garažas automobiliui ir traktoriui.

Elektros šviesa, dujos virti su puikiomis viryklomis, indams plauti stovu ir nuolatiniu šiltu vandeniu, centrinis šildymas, šaldytuvai. Kambariai pristatyti gražių baldų, spintos su indais ir kt. (telefonas Patchogue 3-4660). Radijas, televizija, pianinas. Laikraščiai: Vienybė, Darbininkas ir gausiai paveiksluotas žurnalas Lietuvių Dienos.

Jonaičių sodyba išsiskiria iš kitų gretimųjų tuo, kad sodybinis sklypas yra aptvertas gana aukšta dailia vieline tvora. Sodybos viduje klevai, tujos ir kiti medžiai bei krūmai, teikią pavėsį ir jaukumą, o rūtos ir gėlės, kurių čia gausu, verčia prisiminti Lietuvą.

Nors šeimininkai vasarojantiems pas juos valgio negamina, bet teikia visas priemones (puodus, indus) ir savo širdingumu bei paslaugumu sudaro tokias apystovas, kad vasarotojai be vargo gali maistą gamintis, sutaupydami nemenką pinigą. Mokestis Jonaičiams už pastogę yra labai kuklus ir be to paslaugioji šeimininkė savo automobiliu kiekvieną dieną važinėdama į Patchogue be atlyginimo nuveža vasarotojus ko reikia nusipirkti ir į pakelyje esantį ežeriuką maudytis. Pėsčiam iki ežeriuko trunka 10—15 min. Yra dažnų progų pasiekti ir netolimą jūros pakraštį pasikaitinti saulėje ir pasimaudyti sūriam vandeny.

Kas vasaros savaitgaliais sustos pas Jonaičius pakvėpuoti grynu kaimo oru, turės progos rasti čia ir vietos apylinkės lietuvius, susirenkančius pabendrauti. Tada Jonaitienės balsas, kitų palydimas, skardėja: "Daug, daug dainelių... Tiktai ne šiandien, tiktai ne šičia, toli nuo savo gimtų namų".

J. Valaitis

●

Andrius Valinčius, 535 Stanley St., New Britain, Conn., teiraujasi, ar Alekso Rannito knyga apie kryžiaus kultą išeis ir lietuvių kalba.

IŠNUOMOJAMAS didelis šviesus kambarys su baldais, gražioje rezidencinėje miesto dalyje, tik vienas blokas nuo El. stoties. Kreiptis: VIrginia 3-8036.

Lietuvių Sporto Klubo GEGUŽINĖ — PIKNIKAS įvyks Queens Soccer Field (Belrose, L. I.) š. m. rugpjūčio — August 29 dieną.

Gegužinės programoje:

1. New Yorko ir New Jersey buv. sportininkų rinktinių ir
2. L.S.K. ir New Yorko, bei Philadelphijos latvių rinktinės futbolo rungtynės,
3. Gausus bufetas,
4. Šokiai, grojant populiariam orkestrui.

Pikniko pradžia 1 val. pp.

Įeinant aukojama $1.00

LSK Valdyba

JONĖS ŽUKAUSKAITĖS

VASARNAMIS PRIE ATLANTO

Tik Palangos pajūryje jūs galėtumėte turėti tokias atostogas...

Kambariai užsakomi iš anksto. Su valgiu ir be valgio.

JONĖ ŽUKAUSKAITĖ

305 Park Place Ave. Bradley Beach, N. J.

PRospect 4-9652.

VIEŠA PADĖKA

Gegužės mėn. staigiai susirgus, buvau paguldytas ligoninėn. Dėl operacijos ir kitų ligos komplikacijų išgulėjau ligoninėje 6 savaites. Per tą laiką patyriau man reiškiamą didelę užuojautą: maldomis, materialine pagalba, lankymu ir rašytu žodžiu. Nebuvo dienos, kad aš nebūčiau kieno nors aplankytas ir sunkioje ligoje paguostas bei suramintas. Norėčiau visus čia išvardinti ir visiems nuoširdų ačiū tarti, bet to, dėl techninių kliūčių, neįmanoma padaryti. Todėl nuoširdžiausią padėką reiškiu visiems savo geradariams. Jie visada liks mano gilioje atmintyje.

Taigi, nuoširdi padėka Newarko šv. Trejybės parapijos klebonui prel. I. Kelmeliui, Harrison — Kearny Sopulingosios Dievo Motinos parapijos klebonui kun. L. Voisekauskui, vikarui kun. D. Pociui, kun. P. Totoraičiui, tėvui A. Prakapui OFM, seselėms pranciškietėms už maldas, lankymą ligoje ir materialinę pagalbą.

Didelis ačiū gailestingajai seselei F. Vasiliauskienei už rūpestingą ir nuoširdų slaugymą ligos metu.

Reiškiu didelę padėką savo geradariams: Skripkams, Mėlyniams, Skurvydams, Vėlyviams, Belzams, Macijauskams, Kynastams, dr. S. Petrauskui, A. Petručiui, V. Sarpaliui, J. Statkevičiui, J. Veblauskui, B. Šaukoniui, P. Bivainiui ir visiems kitiems, padėjusiems materialiai, gausiai lankiusiems, atnešusiems gėlių, atsiuntusiems atvirukus bei guodusiems sunkioje valandoje.

Dėkoju taip pat Kearny — Harrison Lietuvių Bendruomenės Apylinkės Valdybai, Harrison — Kearny Sopulingosios Dievo Motinos parapijos moterims sodalietėms ir šios parapijos chorui, draugams ir pažįstamiems Brooklyne, Elizabethe, Hillside, Lindene, Newarke už atminimą ir materialinę pagalbą.

Visiems didelis, lietuviškas ačiū!

Algirdas Kačanauskas

●

STUDENTŲ DĖMESIUI

Nepriklausomų Studentų konferencijai, įvykstančiai rugsėjo 8—10 dd. Tabor Farmoje, Mich., rengti komisiją sudaro J. Šmulkštys, L. Sabaliūnas, R. Mieželis, R. Babickas, V. Adamkavičius, S. Šimoliūnas, Vyt. Kavolis ir kt.

Dalyviai prašomi iš anksto registruotis pas J. Šmulkštį (726 W. 55th St., Chicago 9, Ill.) arba pas R. Mieželį (4040 So. Albany Ave., Chicago, Ill.). Vietų skaičius bus kiek ribotas. Konferencija įvyks rugsėjo 8—10 dd. (atvykstama rugsėjo 7 d.) Tabor Farmoje, Sodus, Mich.

Dalis vienybiečių, susirinkusių Pranės Lapienės vasarvietės parke, Stony Brook, L. I. Paveiksle matyti: Diržienė, Mankuvienė, Sofija Mich (iš Philadelphijos), Mičiulienė, Kvarinskienė, Kopienė, Birutė Novickienė, inž. A. Novickis, Pr. Lapienė, P. Šimėnienė, J. Trečiokienė. Stovi: Fr. Kent su žmona, Puronas, Damkuvienė, Povilauskienė, Matulienė, Diržis, adv. K. Michelsonas su žmona, Matulis, Povilauskas, Baltus, Dovydaitis, Kučinskas, Žemaitaitis su žmona, Styra, Šmagorius, Baltuvienė, Mikolainienė, Daukantienė, Kulbokienė ir kiti.

(Vyt. Maželio foto)

TRAGIŠKA JAUNO LIETUVIO MIRTIS

KEARNY, N. J. — Rugpjūčio 11 d. Bostono ligoninėje mirė jaunas vietos lietuvis Vincas Janušas-Januss. Prieš šešias savaites jis buvo sunkiai sužeistas darbovietėje, kur jam ant nugaros nukrito bačka ir sulaužė nugarkaulį. Jis buvo nuvežtas į Boston, Mass., kur specialistai jį mėgino gydyti. Deja, jis buvo suparalyžuotas ir po baisių skausmų ten, Bostono ligoninėje, mirė. Mirtis pakirto vos 35 metų sulaukusio vyro gyvybę.

Velionis gimęs ir augęs Kearny, N. J., kur jis turėjo daug draugų ir buvo visų labai mėgiamas. Jis priklausė lietuvių ir amerikiečių organizacijoms.

Didžiame liūdesyje liko žmona Eleonora, Jurgio ir Marijonos Katilių duktė. Ji buvo nuvykusi į Bostoną ir ten prie velionio lovos budėjo iki paskutinės minutės. Jiedu buvo vedę prieš penkeris metus.

Velionis paliko tris brolius, Bernardą, Praną ir Petrą, gyvenančius Kearny, N. J. ir seserį Ceceliją Johnson, gyvenančią Floridoje. Be to, liko daug giminių.

Laidotuvėse, kurios įvyko rugpjūčio 16 d., dalyvavo daug žmonių. Gedulingas pamaldas vietos lietuvių bažnyčioje laikė trys kunigai. Palaidotas šv. Kryžiaus kapuose, Arlington, N. J.

J. Trečiokienė

●

J. Misiūnas, Ray degtinės krautuvės (103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill) savininkas, dovanojo bonką degtinės, kurią vienybiečių išvykoje laimėjo V. Žilinskas.

Vienybiečių būrelis išvykos metu. Sėdi: Budraitienė, Garšvienė, Kulbokienė, Daukantas, Garšva, Norkuvienė, Bacevičienė, Kulbokienė. Stovi: Kent, Trečiokienė, Andriuškevičius, Lapienė, Baltuvienė, Puronas, Tysliavienė, Mičiulienė. Paskutiniojo asmens pavardė nežinoma.

(Vyt. Maželio foto)

IŠ DARIAUS GIRĖNO MINĖJIMO

Liepos 23 d. Paminklui Statyti Komitetas suruošė Dariaus ir Girėno 21 metų sukakties minėjimą, kuris įvyko Lietuvių Piliečių Klubo salėje, Brooklyne.

Sugiedojus Amerikos ir Lietuvos himnus, komiteto pirmininkas J. Šaltis, po trumpos kalbos, paprašė vakaro dalyvius vienos minutės atsistojimu pagerbti žuvusius didvyrius.

Pirmiausia kalbėjo Vienybės redaktorius Juozas Tysliava. Jo kalba su gražiais palyginimais tiko vakaro nuotaikai. Jis sakė, kad didvyriams paminklas turi būti pastatytas su tuo supratimu, jog laike svarbių minėjimų būtų galima iškelti ir Lietuvos vėliavą.

Toliau kalbėjo dr. Vincas Kanauka. Kadangi daktaras matė lakūnų kūnus po katastrofos, tai plačiau apie tai ir priminė. Jo manymu, lakūnai nebuvę nušauti, kaip kai kas skelbė. Apiamai, daktaro kalba buvo įspūdinga.

Taip pat kalbėjo Juozas Ginkus, buvęs komiteto pirmininku lakūnų išskridimo metu.

Po kalbų, meninę dalį išpildė Jurgis Vedegys ir Viktoras Bekeris.

Aukų surinkta $47.40. Aukojo: J. Ginkus $10, Starka $4, inž. Mažeika $2, V. Petraitis $1.50 ir kiti smulkesnėmis sumomis.

Programą rengti padėjo ir aukas rinko: adv. S. Bredis, Jr., A. Sakaitis, E. Styrienė, B. Spūdienė ir kiti. Visiems dėkojama.

J. Š.

●

Pr. Lapienės vasarvietėje šiuo metu atostogauja Lietuvos Pasiuntinybės tarnautojas Žadeikis, seserys Žigaitės iš Chicagos, Lapurka ir visa eilė kitų. Praeitą savaitgalį viešėjo V. Žilinskas, L. Mačiūnienė su sūnum ir kt.

IŠNUOMOJAMAS keturių kambarių butas be apšildymo. 35 dol. mėnesiui. Kreiptis: V. Žukas, 752 MacDonough St., Brooklyne. Važiuojant Broadway linija (BMT), išlipti Halsey stoty.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje. *Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!*

E. P. MITCHELL CO.

Manufactures of

FINE CLOTHES FOR MEN

1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y

GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).